

... az emberi működését
 ...re akkor is, midőn a
 állanak hátuk mögött,
 nti munka megakasztá-
 zgó törekvésüket a nép
 onszenvükkel nem támo-
 futna eszébe ilyenkor a
 volim" fénykora, melyben
 nemes tiltó szózata sem-
 egszebb törvényjavaslatot
 fordult meg elméjében a
 irodalom havnyatlásának és
 t, mint azt Q'bbon világhirű
 írta. Csakhogy Rómát épen
 őség és hatalom túlradása
 s ölte meg, míg saját ha-
 t, sajnos, már a mese or-
 tartozik.

napi pol-
 lebilincsel, f
 kifejtésre képtel-
 Körülöttünk örök
 a világ. Eszmére eszmé,
 találmány merül fel. Minden
 az erőkösszpontosítására és beh
 kálkodásra utal, csak mi állunk meg
 helyben és napi kenyerünket a magas po-
 litikában keressük meg.
 Körülöttünk az államok magas védv-
 mokkal szigetelik el magokat a behozatal
 ellen, belül pedig fokozott erővel munkál-
 nak, termelnek és kutatnak, hogy ezen
 tevékenységük gyümölcsét körülhordják a
 világba. Mi nyugodtak maradunk és a
 leghálásabb munkát egy három órányi
 obstrukciós beszéd elszavalásában, kinyom-
 tatásában és elolvasásában találjuk és
 unalmas azon reggelink, melynél ennek
 híján vagyunk. Üres azon nap, melyben

mélyeskedő tusaja miatt végleges toroko-
 zásunktól tartanunk kell.
 Ennek bekövetkezni nem szabad. Ha
 már elmulasztottuk, hogy a „principiis
 obsta“ parancsával éljünk, tegyük meg a
 kellő lépéseket, mielőtt parlamenti alkotá-
 sunk vagy az ellene támadók sulya, vagy
 az orvoslásra irányuló ellenszabályok tör-
 vényellenes volta miatt végleg romba dől.
 Mutassuk meg, hogy mi, alkotmá-
 nyos polgárok a hazafiságot nem az adó
 és az ujoncok megtagadásában találjuk,
 hanem a polgárok harmonikus, mélyreható,

Fehér világ.

Fehér világ Éjjel angyalok
 Lépdelnek szőnyegén a hónap
 S bemosolun az ablakon
 Jó éjt susz minden házikónak ...
 Nagy váról, hol tolonganak,
 Gyerünk, ink; Ott még a hó se tiszta;
 A falu szost, meg a tág mező,
 Mely nyuma gyógycsöppeit issza.
 Szép sorlve gubbaszt a falu
 Öreg süvsok-sok kicsi háza,
 Ami család üres udvaron
 ...staneg van mind szalonnázva.
 Maj, sóha, a gazda nagyokat
 S busan i, lgeti az üres ólat;
 Mért hog, a sok külső szalonna
 A nap lepetétől is elolvad!
 Szétszórt, egy-egy tanya füstölög,
 Kicsi lán, b mecse kis szemének, —
 Mintia, zó éji pásztorok
 Nagy fel, szürben nyáját őriznének.

Amott az erdő dideregve áll,
 Valla havát lerázni szinte reszket;
 Az ág-bogak légbeirt rajzai
 Fehérrel élelt barna arabeszkek.

Hófutta tisztáson csemete fák
 Gyémánt-szilánku zuzmarával rakva;
 Mint hogy ha mágnes volna minden ág
 S meghempergett vón fehér érc-salakba.

Koráll-erdő ez, vakító s merev;
 Kihalt tengerfenék csodás világa,
 Buvár lehet csak, kincset kereső,
 Aki, mikép én, itt jár egymagába.

Buvár vagyok és előttem a kincs,
 Aki akarja, része legyen benne:
 Im itt terül el őrizetlenül
 A tisztaságnak ősi végtelenje.

Egy lélekketre jertek, emberek;
 Nézzétek, ez nektek merőben újág:
 Milyen fenséges, kiengesztelő
 E fehérceru nyugodt szigorúság.

Szavay Gyul.

A bátorság iskolája.

Írta: Timár Szanleó.

I.

Csinos fiu volt. Olyan, aki az asszonyok-
 nak tetszenék, ha a csinosság jó modorral kap-
 osolatos. Fülöp azonban — ez a neve a mi
 emberünknek — épen azért volt szerencsétlen,
 mert minél jobban törekedett jó módot elsajá-
 titani, annál ügyetlenebb, félenkebb volt. Egyéb
 jellemhibában nem leledzett, de ez azután elég
 súlyos hiba volt. Az a képessége is a mini-
 mumra szállott alá, hogy gondolatait kifejezés-
 re juttassa.

Nem mintha gondolatai egyáltalában nem
 lettek volna. Voltak bizony; okosak s, figye-
 lemreméltók is, talán érdekesek is. Hanem, a
 mikor társaságban volt, minden gondolata úgy
 kiröpült a fejéből, mintha soha nem lettek vol-
 na ott; a torkát pedig mintha valaki fojto-
 gatta volna beszélgetés közben, oly nehezen ej-
 tette a szót.

Férfiak közt csak elmulatgatott valahogy,
 különösen jó bor és cigány mellett. Tudott is
 énekelni, ha neki melegedett. De mihelyt érez-
 te, hogy sok szem függ rajta és különösen ér-
 deklődéssel nézik és hallgatják, megint csak
 meg akadt a szava és a félénkség erőt vett
 rajta.

Az ipartörvény revíziója Mint értesülünk, a kereskedelmi miniszteriumban nagyszabású előkészületek folynak az ipartörvény revíziójára nézve. Ugy a hazai, mint a külföldi anyagot már összegyűjtötték és ezek alapján kidolgozzák az alapelveket. Az ipartörvény revíziójára vonatkozó javaslat kidolgozása végett január hóban szaktanácskozmányt fognak összehívni a hazai szakkörök delegáltjaiból.

A dunaszard-hegyi képviselőválasztás A Bartal Aurél főispánna történt kinevezése folytán megürült dunaszardhelyi kerületben a vármegye központi választmányja a pótválasztást január hó 4-ére tűzte ki.

Igy volt férfiak társaságában. De hát a nők között? Az asszonyokat csak messziről merete nézni. Mihelyt érezte, hogy egy nő tekintete rajta pihen, vége volt minden bátorságának. Attól való félelmében, hogy valami boldogtalant talál mondani, inkább sohasem mondott semmit. Így esett azután, hogy sok nő, a ki a csinos legényt kedvetlenül nézte, kiábrándult belőle gyorsan, mert hallgatagabb és unalmasabb társalgó a kerek földön nem volt nálánál.

Mindig borzongva gondolt vissza arra az időre, mikor egy gazdag nagybátyjának, a ki orvos volt, névnapi ünnepét ülték és őt, mint „lateiner“ embert személték ki arra, hogy a névnapi felköszöntőt tartsa. Készült erre a beszédre egy álló héten át. El is mondta a szobájában hibátlanul, fennakadás nélkül, hangsúlyozással, az elmés mozzanatok kiemeléssel.

De a mikor a lakomán fölkel, hogy a tósztot elmondja, forogni látta a világot. Ott ült a házigazda mellett, mint annak kedvence. Egyik kezében a boros poharat tartotta, a másikkal pedig széles gesztusokkal hadonázott. Másik oldalán ült a szépséges Lujza kisasszony, a ház szemefénye, kissé kivágott tolettben. Ez a látvány elkápráztatta a jó Fülöp személtékét. Meg is akadt emberül és ettől úgy megrettent, hogy a kezében tartott félig borral telt poharat ferdén tartva, szerencsésen beleöntötte annak a tartalmát Lujza keblébe. Lett persze sikoltozás és rémület; de ha csak az lett volna! Másik kezével, a melyet széles gesztusra ki-

...alkodó tekintélyét, a nemzet...
...ek tüze acéllá ed...
...mely fölesküdt a magyar...
...g védelmére. Jöttek áramla...
...hamis jelszavak, felekezeti el...
...altság, vagy egyéb divatos felszege...
...gek alapján küldtek be csapatokat a par...
...lamentbe, de a liberális eszmék orv...
...dóit minden időben visszaverték a Deák...
...Ferenc katonái. Nem tudott felmutatni si...
...kert a győzelemben, aki kívülről döngette...
...a szabadelvűség falait.

Széll Kálmán volt az első, aki megnyitotta a kaput az ellenség előtt s zenszóval vezette be azokat, kik nem voltak képesek belül jutni a kapun, amíg az ágyuk dörögtek.

Négy keserves esztendő tesz tanúságot róla, hogy mennyi visszafejlődés, mek-

terjesztve tartott, olyan tulszéles és erős mozdulatot tett, hogy éppen képen találta vele a házigazdát nem minden vehemencia nélkül, úgy, hogy ez hátrahanyatlott székében és a megbotrátkozástól nem tudott hová lenni.

A jó Fülöp úgy képzelte, hogy a föld tüstént megnyílik alatta és elnyeli, mintha soha itt nem lett volna. A társaság azonban (szerencsére) nem fogta föl tragikusan a dolgot; még a házigazda sem, a ki jószívű, öregedő ur volt. Lujzácska csakhamar megjelent más ruhában és sok bocsánatkérés után és még több nevetés után a kis incidens fölött napirendre tértek és félig-meddig el is felejtették.

II.

Azonban, a ki nem tudta elfelejteni, az Fülöp volt. Szégyelte a dolgot és megfogadta, hogy ebben az életben, akár kérve-kérik, crációt többé nem mond, sem lakadalmon, sem eljegyzésen, sem keresztelőn, sem névnapon, de még képviselőválasztáson sem.

Ennél a fogadalomnál keservesebb volt neki az a másik, a mit a helyzetből kifolyólag tennie kellett. Ez pedig abból állt, hogy soha többé a lábát be nem teszi Lujzáék házába, a hol életének legnagyobb megszégyenülése érte.

Keserves volt pedig a fogadalom azért, mert épen Lujzácska volt az, a ki két barna szemével, a melyekben egy egész világ lángolt, ugyancsak megverte. Hogy, hogy nem, de ezekben a lángoló szemekbe nagyon is mélyen be-

...gróli...
...radt neki min...
...levegője. Azok köz...
...rek közé tartozott,
...süknél kétségbe von...
...Horvátországban hus...
...vednie a gyűlölet me...
...tották felőle, hogy m...
...lel akarták kiverni a...
...mert azt tartották feld...

Egy meggondolatlan...
...mely piaci árunak deva...
...népképviselőt, megpecs...
...Héderváry sorsát. A ve...
...ját leszavazta a saját part...

Aztán kezdetét vette e...
...sötét küzdelem. A bécsi Bu...
...falai mondhatnák el csupán...
...emberfeletti erőlködést vitt...
...akció csuhás vitézei, hogy...
...sen szított viszályok után...
...juttassák magyarországi kiltjüket.

letalált pillantani. Álmaiban is ébren is látta azokat és látta egyszer azt a szédén piruló leányt, a ki olyan ten. szeretettel nézett rá gyakran. Ha ez a Fülöpnek eszébe jutott, szeretett a bőréből kiugrani. Mert a míg azon a levezheten kudarcon át nem esett, bizony a hű gondolon kapta magát, hogy Lujza is jószíval van iránta és közönyös szemmel nézi. Ennek az ábrándnak persze volt. Egy leány, a kit nyilvános társasággal nyakon öntött, a kinek apját, ha végsőből is, képen teremtette, másképen, minikus gondolattal rá nem gondolhat. Pedig volt Fülöp véleménye) minden szerelmeigő be-tüje az, ha a férfi nevetéssé a nő szemében.

Sokszor hívták azóta az orvoshoz, de férfiasan megtartotta fogadalmát, nem ment el. Hívták pedig nem csak pusztán idváriaságból, mint rokot, hanem igazi szeretetből, különösen a mióta hire futott, hogy főiskolákat fényes sikerrel elvégezte és a nyomták a tanári oklevelet a doktor philosophia predikátummal.

Váltig vigasztalódott azzal, hogy sohasem volt szerelmes Lujzácskába és a gondja is nagyobb volt a szerelmenél. Csak az volt, a baj, hogy minél jobban mondogatta magát, annál kevésbé hitte el. A tagis nem használt, sőt valósággal ártott. Az a link, a melyet ő mérgesnek tartott, de a me, a bdogitobb a kerek világon nincs, ott a szíve

argi jezsuiták
ona beültetni a
előrelátásán, rendit-
és a multak em-
törött meg a
vése.

ma ahhoz a régi
ult megint, mely a
már nem egy-
zetet; melynek nin-
főhercegi pártfogói;
szólitanak, harcol
király a régi szabad-
alakította meg a ma-

ezérnek az volt egyik legelső
y megváltoztatta a katonákat,
roba

nek pedig az volt a legtermészetesebb kö-
retkezménye, hogy mint egykor Széll alatt,
nost újra megnyitották a szabadelvűpárt
tanult megint felharsant a zene és öröm-
raj, csak hogy az már nem a diadalmasan
belépő, hanem a bukás szégyenével kivo-
nuló nemzeti pártnak szólt.

E tisztulási processzus adta meg az
első lökést a kibontakozás nagy művének.

Reméljük, hogy az újév első heteiben
tető alá jut az alkotás; és egy jobb idő
köszönt ránk, mely békében és munkában
helyrehozza azt, amit gyűlöletben és visz-
szavonásban elrontott a viharos esztendő.

* *

Gyengeelméjű és gyengeelméjű iskolás gyermekek.

Irtta: Isssekutz László dr.

december 31.

Az így kifejlődött intézmény jóllehet most
még csak szűk korlátok között, szerény esz-
közökkel működik, mégis munkálkodása meddő-
nek nem mondható. Most jelent meg például
egy kis könyvecske ezzel a címmel: „Gyenge-
tehetségű és gyengeelméjű iskolás gyerme-
kek. A világra hozott és szerzett gyermekkori
gyengébbelméjűség kórtana, pszichológiája és
gyógytana.“ Irtta: Ransburg Pál dr. ideg orvos.
E kis művecske megjelenésének is az adta
meg az impulsust, melyben a jónévű szerzőt
dicsérő sok és hasznos dolog van felhalmozva,
mit megszívelés végett minden szülőnek, min-
den gyermekbarátnak melegen ajánlhatok.

A füzet a gyengeelméjű és gyengébb-
elméjű gyermekekkel foglalkozik orvosi és peda-
gógiai szempontból, s e tekintetben nálunk uttörő.
Egyáltalán csak a 19-ik század utolsó évti-
zedében indult meg a tudományos világban az
ez irányú vizsgálódás, pedig annak nagy fon-
toságát mi sem bizonyítja jobban, mint az
azóta összegyűjtött statisztikai adatok, melyek
az ily szerencsétlenek megdöbbentő számát
mutatják.

A gyengébbelméjűséggel való foglalkozás
fontos orvosi szempontból, mert az felismerhető,
gyógyítható, esetleg javítható, fontos pedagógiai
szempontból, mivel az ilyenek akadályozzák a
többi az előmenetelben, rontják a szükséges
fegyelmet s ők maguk pedig gunyolódások s
gyakran büntetések tárgyai lehetnek. Törvény-
széki fontossága is nagy, mert azok már kora
gyermekkorukban, a bajukból folyó erkölcsi ér-
zéketlenségük folytán gyakori összeütközésbe
jönnek a büntető igazságszolgáltatással. Így
Bonhoeffer statisztikája szerint 182 koldus kö-
zül, kik már 25-ik életévük előtt voltak büntet-
ve 31%, 25 éven tullező 222 büntetett közül
16% volt gyenge elméjű.

E bevezetés után szerző áttér a baj ren-
szeres orvosi tárgyalására, miből a nagy kö-
zönséget érdeklő részleteket a következőkben
foglalom össze:

... vagy világra hozott,
... baj súlyossága szerint
... ani. Az egyikbe tar-
... tehetségűek, a másikba,
... gyengeelméjűek. A vizs-
... hogy a gyenge-
... tényező
... elme

fogyatékos volta a szervezet egyéb fogyatékos
fejlődésével és gyengébb ellenálló képességével
jár együtt.

Hajlamosító, illetve előidéző okok a szülő
részéről a syphilis, alcoholismus, tuberculosis,
vérrokonság, idegesség, epilepsia, fertőző be-
tégességek, angolkór, koponya-sérülések, scrophu-
losis stb. Feltűnő, hogy a gyengeelméjűek
családjában a halálozás is gyakoribb.

A gyermekek legnagyobb részénél pedig
az angolkór mutatható ki leginkább és az ezzel
kapcsolatos kistoku vízfejűség. [Az ily gyerme-
keken már megtekintésre is észre lehet venni
degeneratív tüneteket, minő a fülcimpa lenő-
vése, angolkóros négyszögletű koponya, csipkés
fog, szemrengés, szabálytalan szembogár, nagy
foku tullatás, stb., mely utóbbiaknak kiváló
diagnostikus jelentőségük van.

Vérmérsékletük szerint a gyengeelméjűek
két csoportba oszlanak u. m.: az izgékonyak
(erethikus) és a stupidak (anergetikus.) Az előb-
biek jecsegők, elemibb számolás, versmagolás,
írás, olvasás, adatgyűjtésre még képesek, azon-
kívül illuziókra hajlamosak. Az utóbbiak inkább
közömbösek és kézbeli munka végzésére, írás,
rajzolásra alkalmasak.

Mindkét csoportot azonban az jellegzi, hogy
figyelni képtelenek, felfogó képességük rossz,
abstrakt fogalmakat alkotni nem tudnak. Több-
nyire önzők, indulatosak, rosszszívűek s akar-
erejük a makacsságban nyilvánul. Egyeseknél
még hallucináció, pillanatnyi zavarodottság, sőt
az öntudat kistűjű elbomlása is előjön.

Szerző ezután a képzet, szögazdagság, szó
emlékezet, képzet produkció, számoló, olvasó,
figyelőképesség megítélésének módszerével fog-
lalkozik s theoretikus fejtegetések helyett, gyer-
mekeken végzett ide vonatkozó saját vizsgálati
eredményeit mutatja be tanulságosan összeál-
litott táblázatokban. Ezekből kitűnik, hogy az
ily szerencsétlenek az iskolában az átlagos kö-
vetelésnek korántsem felelnek meg, elmarad-
nak mindenben a többi, figyelni képtele-
nek, rontják a figyelmet, szóval az egész osztá-
lynak is kárára vannak anélkül, hogy ma-
guknak haszna volna belőle.

Illuziókra való hajlamosságukkal szoros
összefüggésben van a kóros hazudozás, mit a
szerző theoretikus magyarázatokkal magyaráz
óhajt.

rencsétlenek hánytvetett életét, kik az iskolában tudatlanságuk, bárgyuságok, ferde viselkedésükért tanuló társaik részéről gúnyolódás, tanítóik részéről pedig a sokszor meg nem érdemelt büntetésben részesülnek. Az életbe kikerülve, az elzültek, csavargók számát szaporítják, összeütközésbe jutnak a társadalmi renddel és a büntető joggal, javítóintézetbe kerülnek és nagyrészek a börtön vagy a tébolydában fejezik be önhibájukon kívüli nyomorúságos életüket. Nagyon segíthet ezen az éber figyelem az iskolában, hol iskolaorvosok és tanárok karöltve működhetnének együttesen, mert nekik volna alkalmuk a bajt felismerni, azt javítani és a szülőket a bajról felvilágosítani, esetleg tanácsot ellátni.

Az ily szerencsétlenek: aztán az ugynevezett kiségitő iskolának kellene befogadni, hol szakszerűen képzett gyógypedagógiai oktatásban részesülne, mi reájuk nézve csak hasznot hozó volna, de másrészt felszabadítaná ily módon az iskolákat is az őket terhelő tanulóktól.

Az első e fajta iskolát 1867-ben Drezda és Lipsceben állították fel, azóta Európa legtöbb államában meghonosították. Hogy minő haszonnal munkálkodnak az ily iskolák, mutatja Németország 55 ilyen intézetének kimutatása, miből kiviláglik, hogy 88 százalék keresetképesen kerül onnan ki. Nálunk két ily intézet van Budapesten, u. m.: a képezhető hülyék és gyengeelméjűek orsz. m. kir. nevelő és tanítóintézetének budai externatusa, a második a pesti oldalon van „állami kiségitő iskola” név alatt a gyengeelméjűek részére.

Ily intézetekbe kellene utalni mindazon tanulókat is, kik az elemi, esetleg a középiskolai egyazon évet két évi rendes látogatás mellett se tudja elvégezni s kit az iskolaorvos kóros gyengeelméjűnek ítél.

Az utolsó fejezet a gyógykezeléssel foglalkozik, mibe részt kell venni a szülő, tanár és orvosnak egyaránt. Nagy gond fordítandó a test erősítésére, edzésére, mit jó levegő, táplálkozás, s kellő torna s játékkal érhetni el. Korán gond fordítandó arra, hogy az ilyenek gúnyolódásoktól megóvassanak és a büntetés ki-

therapia az e téren kiképzett gyógypedagógus által kezdetik meg.

Ki kell ennek terjeszkedni a beszélés, hallás javítása, illetve művelésére, a fogalom, a szókinés gazdagítására, az érzékek finomítására, az emlékezet, akarat erősítésére stb. stb. Mindezek mikénti véghezvitelére szerző egyes példákat is felemlit.

Végtére az orvos kötelességévé teszi, hogy a családban a gyermekeket megfigyeljék, a felismert bajokra a szülőket figyelmeztessék s az esetleg előjövő bajokat alkalmas módon gyógyítsa.

Arad szabályozása.

írta: Steiner József.

Arad, december 31.

Igy az év utolján, ünnep hetében, önkéntelenül feltolulnak az ember emlékeiben a büszke év fontosabb eseményei és felbukkannak a jövő év reménységei. Tallózva az engem is érdeklő események között, legfontosabb, a várost érdeklő eseménynek tartom a nemes város közgyűlésének azon határozatát, melylyel a város szabályozási tervének elkészítését elrendelte.

Nem egy sürgetés hangzott el, míg az eszme megfogamzott és azt hiszem, sok nyomdafesték fog még el a keresztelőig. De legalább már ott tartunk, ahol a „Csodagyerek” első felvonásában tartanak, t. i. *muszáj akarni*. Kíváncsú voltam, hogy ez egyszer ne állítsák szembe a *muszájjal* a még nagyobb *nehézet*; annál is inkább, mert *lehet*, csak a módját kell megtalálni.

Annyi bizonyos, miszerint avval, hogy a tanács előadta, a közgyűlés elhatározta és a városi mérnöki hivatalnak kiadta, soha sem lesz meg a szabályozási terv. Nem, mert ahhoz nem csak *elhatározás*, hanem *pénz* is kell. Még pedig nem is kevés. Kérdezzük csak meg Temesvárt; úgy tudom negyvenezer koronát fizetett a szabályozási terv elkészítéséért. Na mert még csak arra, hogy ezt a város életbevágó fontosságú akta gyanánt a mérnöki tétel végett. A csak még adat-

gével megterhelésének még annyira képes.

A város napról roduak a közéleti zatok és ezek ar hivatal teendője is sem arra, hogy ily — minden tiszte- tal képességeire: — tarthatjuk ezen nagy ké kalmassá, már csak pontos *nivelett-en és sz* nőki munka volna, nagy szeti feladat is, melyre a hivatal- szek közül is csak a alkalmas, kör, erősen kifejelet monumentális lett határozott *művészi* ssal

Mert bár igaz az a magyar közmondás: „*kinek az Isten hivatalt adott, észt is ad hozzá*” de úgy igaz az egyik, mint igaz a másik, hogy „*ki minnek nem mestere, hősérra az orvok*”.

Legfőbb ideje tehát már, hogy csak feladatokat erőszakoljunk mindenkire, amelyeket tanulmányaik, képességeik és a rendelkezésre álló időnél fogva megoldani képesek és ne tartsunk művészeti kérdésekben oraculumnak egy-egy oly alakot, ki azt csak ügyesen afektálja, ne bizzuk a döntés tényét építőművészi kérdésekben oly egyénekre, a kik hivatásuknál fogva leginkább a kavicsgarmadok sikeres felmérésében szereztek nagy gyakorlatot.

Egy éve körülbelül, hogy ugyanezen tárgyról írtam. Akkor pium desideriumként lebegett még előttem a ma már ismert közgyűlési határozat, akkor is sürgősnek tartottam, hogy legközelebb beépítés alá kerülő városrészek szabályozási tervét pályázat vagy megfelelő szakembernek direkt megbízásával szerezzék be a város: ma egy év telt óta és a

a királynak, a mi a királyé, Istennek, a mi az Istené!

Mivel pedig „én örök szeretettel szeretlek titeket és magamhoz kívánlak vonzani“, ezekben akartam kedves papjaimnak elmélkedésre való anyagot nyújtani és kijelölni a tért, a melyen a templomon és oltáron kívül *társadalmi tevékenységüket* kifejthetik.

Ehhez adjon Isten erőt, hogy a mit az új évben az ő szent nevében megkezdünk, kegyelmével végre is hajtsuk Ispán dicsőségére, lelkünknek és a ránk bízott hívek lelkeinek üdvösségére és mindnyájunk földi boldogságára.

Huszedik század papja, mit félsz vállaidra venni a keresztet? Csak ezzel juthatsz el a megszületett Jézussal a menyekbe. „A keresztben van üdv, a keresztben élet, a kereszt szívünk erősítése, a kereszt az erény összessége“.

TÁVIRATOK.

Balkán állapotok.

Konstantinápoly, december 31. A porta ma fordult az olasz kormányhoz egy olasz tábornok átengedése végett csendőrpáncsnokul a mecedóniai vilajetek számára. A prizeri osztrák-magyar és orosz konzul egy keresztény csendőr jelentést megőlése és egy gyakori bírósági ülnök megsebezése miatt *Hilmi* basa főfelügyelőhöz fordult. Egyidejűleg az entente hatalmak nagykövetségei felhívták a porta figyelmét ezeketekre, mire a porta azt felelte, hogy a merénylők keresztények voltak, kik egy kivételével le vannak tartóztatva.

A román szenátusból.

Bukarest, december 31. A szenátus helybenhagyta a Bulgáriával való ideiglenes kereskedelmi egyezmények egy évre való meghosszabbítását. A kamara megkezdte a költségvetésre vonatkozó általános vitát.

A régi Arad szórakozásai.

(Hatvan esztendő emlékek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31.

Az öregek bizony sokat emlegetik: bizony még régi Arad sokkal kedélyesebb volt. Mulatság kedvéért most is elég báloznak, szórakoznak az emberek, de nem olyan lélekkel, mint azelőtt. Akkor „g'műatidca“ város volt Arad, minthogy viszály nemetebb volt mint most. Mit tudnak ahhoz a mai emberek...

Az igazságát ennek az állításnak kutatva, nyitkerestünk régi, hatvan esztendő emlékeit, mire néhány adatot találtunk arról, hol és mint szórakoztak aradi eleink. Természetesen a színházról és a bálakról, a melyek krónikáit gyakran megírták, nem szólva.

Hát a társasélet bizony élénkebb volt, mint most. Ezyik központja volt a ma is főnálló *Lövészegylet*, a mely a ligetben rendezett estékeket. Az egyik estély hirdetése a következőképen szólt:

Estvéli mulatság.

Jövő szombaton, azaz Julius hó 8-án, a polgári Lövészegylet igazgatása alatt a helybeli városligetjében, bel és külső kivilgítás mellett

estvéli mulatság

tartandó.

Minthogy a múlt évben tartatott olynemű mulatságok ritka tetszést nyertek és a jövőre delem ismét a városligetjének szépítésére szánva vagyon, egyszerűen mind pedig minden figyelem oda fordítandó léssen, miszerint mindenki mulatási idejét kellemesen tölthesse, tehát a t. c. urak és asszonyok részvételével végezt illendően megkezdjük.

Az intézkedésnek bővebb megmagyarázását a szokásos hirdetések eszköziendik.

Bemeneti jeyek könnyebbsége miatt minden időben kaphatók, 20 p. kron egy személyért, *Daurer I. B., Lippert József, Ritz Miksa* és *Schmid Jozsef* uraknál; azonkívül este a pénztárnál.

A mulatság fényesen is sikerült, a mint azt az 1848. évbéli aradi német ujság megírja; emelte a fényt a város polgármesterének, *Schärfeneder Ferencnek*, a ki egyben főlövész-mester is volt, a megjelenése ott volt Arad haute volée ja. A muzsikát a *Schwarzenberg* ulánus ezred zenekara szolgáltatta; a bálteremben pedig a polgári lövészegylet zenebandája játszott. Két óraker ért véget a mulatság, a mikor — írja a lap, egy szellemes urhölgy ezt kiáltotta a távozó *Schärfenedernek*.

„Eljen a mi pompás polgármesterünk, éljen és még egyszer éljen“.

Az aradi kaszinó már mely volt az időben de érdekesebb annál, hogy az aradi orvosok az időben külön klubot alakítottak „Társalgási kör“ elnevezéssel: a mozgalmat ennek létesítésére *Kresztics* városi orvos indította meg. Első estélyét február 20-án tartotta meg s azon elnökké dr. *Bóssa* városi főorvost, az aradi orvosok az ideiglenes elnököt, alelnökké dr. *Kreszticsét*, titkárrá dr. *Csiky*, jegyzővé dr. *Csörey*, pénztárossá dr. *Klein* aradi orvosokat választották meg. Ez volt az alapja a mai aradi orvosegyletnek.

A vendéglői életről is ejtsünk néhány szót. A *Fehér Kereszt*, a mely ép most gazdavaltozás előtt áll, akkor nagy viszontagságokon ment keresztül. A bérlő özv. *Ruszmán* Johanna volt, a ki a bérletet férjének hirtelen halála után vette át. Erről az érdekes hirdetés jelent meg akkor:

Értesítés.

Férjének hirtelen halála által előzvegyedtet, négy neveletlen árvájú *Ruszmán Györgyné*, ki a „Fehér Kereszt“ című még máig is, várva várt nagy Vendéglőfogadónak, férje után rámaradt Haszonbérletét, a Szerződés tartalma szerint megkezdte és hat évekig, gyermekei boldogításáért kétszeres iparral folytatni kívánván, minden vagyonát arra költötte, hogy nevezett vendéglőfogadót oly ékessé, és kényelmessé tegye, minőt Pesten kívül egy város sem mutathat, ez Országban fel; szívszakadva tudatja az érdemes közönséggel, ez ember-segélyes nemes Tanácsnak ezen itt mindjárt olvasható kegyes ítéletet, amely őt a további finanszírozásokról megmenti, szinte éhenhalásra juttaták, megmentette; miért a tiszta lelkiéleti kir. tettes ügyök urnak és a nemes Tanácsnak örök hálaát nyilvánítja.

Utána következik a tanácsnak ítélete, a mely a foglalást *Ruszmán Györgyné* ellen föloldja.

Októberben azután kiadta *Ruszmáné* a „vendéglőfogadó megnyitási jelentést“, a melyben tudatta, hogy a *Fehér kereszt* című vendéglőfogadó szeptember elsejéről nyitva áll. Magában foglalt pedig ezen a városnévtéren helyezett, ujonnan épült szép vendéglőfogadó a nagyszerű két emeletes osztályzatjában 24 különszobákat, egy nagy ebédlőtermet, kávéházat, egy urilag ékesített és rakott padolatu tánctermet. — mely beérkezendő 1844 dik évi Parsang alkalmával a nagyjérdemű közönség gyönyörködtetésére megnyitattik — tágas istállók és kocsiszínkeket foglal magában. A kávéház „2 derék kőszületű Billiárdokkal, valamint a legtetszősebb magyar és német ajku ujságok és liószaki iratokkal ellátva“ volt. Látnivaló, hogy a *Fehér Kereszt* csakugyan oly fogadó volt, a minő Pesten kívül alig volt még egy az országban.

Akkor hatvan év előtt nyit meg az *Arany Csillag*, a mely ma is megvan, a Boczkó-utcában, de a nivójából veszített. A megnyitásról szóló jelentés így szólt:

Kávéházi és vendéglő-megnyitási jelentés.

Alulírottak szerencséje van alázattal jelenteni, hogy a nagybid utcában

„az arany csillaghoz“

kávéházat és vendéglőt nyitott meg, a hol jó italok és izletes ételek minden kívánt időben a legolcsóbban szolgáltatnak, s olvasni szeretők részére ujságok is rendelkezésre állanak. Jóakaratu pártfogást esd

tiszteltel

Huszari Fülöp.

Nyomat találjuk a fakult nyomtatványok között a város mávik régi szállójának, a *Három királynak* is. Ez a hirdetés jelent meg hatvan esztendő előtt:

Eladandó Ház.

A *Három Királyhoz* címzett helybeli vendéglőfogadó, szabad kézből eladó, közelebbi tudósítást vehetni, annak tulajdonosa *Posonyi Ferencz* főszolgabirónál, bérmentes levél vagy személyes megkeresés által Makón.

De nemesak a társasélet, a vendéglői és kávéházi szórakozás volt kifejlődve, hanem a sport is. A tornaegylet csak huszonöt éves, de magát a vívást hatvan, hetven év előtt lelkesen üzték Aradon. 1843-ban *Willem* Károly, vivomester meghirdette az „egyleti vívóversenyt“, a mely november 2-án kezdődött s az ország-uton, a Glatz-féle házban tartatott.

Hatvan esztendő előtt is üzték a sportot, lumpoltak, szórakoztak hanem az akkor más volt, — mondják az öregek...

Az aradi kulturpalota.

(A módosított tervezet.)

Arad, december 31.

A P. N. mai számában az alábbi, benünket érdeklő cikket közli:

A magyar művészeti élet számos elszomorító jelenségéhez csatlakozik most egy újabb eset, amely bizonyos tekintetben páratlanul áll a művészeti képtelenségek ritka gazdag krónikájában is. Az aradi ereklyemúzeum és kulturpalota ügyéről van szó, amely annak idején, amikor építési pályázatát kiírták és eldöntötték, általános figyelmet keltett.

A magyar művészvilág éppen akkoriban indította meg mozgalmát a művészeti pályázatok tisztasága érdekében. Ki akarta küszöbölni a többi között azt a képtelenséget, hogy valamely művész pályatervét elfogadják, de magát az építést mással végeztetik el, megfosztva így a művészt a művének gyümölcsétől. Épp ez időben történt az aradi kulturpalota és ereklyemúzeum pályázatának eldöntése. Az aradi bírálóbizottság a maga döntését a *Magyar Mérnök-és Építészegylet* szakcsere felülbírálnak alá bocsátotta s ennek helyeslése hozzájárulása után adta ki véglegesen a díjat a nagybizottság.

Ez a korrekt eljárás szinte példaadó hatással volt s elhallgattatta a kritikát a pályázat feltételeinek egy és más hibája ellen. Ilyen volt például a pályadíj összege. Otszáz korona volt az első díj, holott olyan terveket kívántak, amelyek elkészítéséért a legrosszabb viszonyok között is legalább háromszor annyit kap az építőművész. A pályázat díja tehát a pusztá tervezési honoráriumot sem fedezte. De azért a magyar építőművészek belementek a kockázatba és az egyébként helyes pályázati feltételekben, valamint abban bizva, hogy az első díj elnyerése esetén az építést is ők végzik, belementek a pályázatba. Valóban, mi jutalom egy nagy, monumentális épület tervének művészi megoldásáért 500 korona? Hisz a pusztá építészeti eszme sincs ezzel megfizetve, nemhogy a kidolgozás, a munka, az idő, a fáradság megvolna fizetve. Es csak természetes, józan gondolkodás-

sal belátható elv, hogy aki valamely építészeti alkotás tervét adja, az végezze, vezesse magát az építést, az módosítsa a terveket, ha változtatás szükséges. Kivált, ha munkájáért a tervezésért ellenszolgáltatást nem kapott a művész.

Nos, az aradi ereklyemúzeum pályázatán mind a három fórum egybehangzó ítélete szerint, a melyet az egész sajtó műbírói is helyesnek ítélték, az első díjat Vágó József és László fiatal építészek nyerték el, míg Leitersdorfer tervét mind a három fórum megvételtre ajánlotta. A két Vágó tehát megkapta az ötszáz koronányi első díjat nagyszabású és művészi megoldású tervéért, amely egész sor érdemes pályaterv között a legjelesebb volt. Nem hangzott ellene kifogás semmi, csak egynehány az aradiak által szükségesnek mondott módosítást kívántak az épület beosztásában. A két pályadíjnyertes művész azonban ettől függetlenül is felajánlotta azt, hogy az esetleges változtatásokat díjtalanul elvégzi.

Ilyen előzmények után mindenki azt hinné, hogy valóban ők is végezték a módosítást. De nem így történt. Az Aradi Közlöny a Kölcsey Egyesület közgyűléséről szóló tudósításában az jelenti, hogy a terveket Szántay Lajos módosította.

Az aradiak tehát, akik a pályázat kiírása és eldöntése körül olyan példaadó korrektséggel jártak el, ime most elkövetik azt a különös dolgot, hogy a pályanyertes tervet nem a tervező művészekkel módosíttatják, sőt a művészeket egészen félretolják. Ez sem nem méltányos, sem nem helyes eljárás. Anyagilag olyan méltánytalanság, erkölcsileg olyan mellőzés a tervező művészekkel szemben, amilyenre kevés példát tudunk még hírhedt pályázataink krónikájában is. Reméljük, hogy az aradi illetékes faktorok általában és a Kölcsey-Egyesület különösen nem akarnak ilyen művészeti képtelen égre példát adni és módot, formát találni rá, hogy a pályázati elvvel és az érdemes művészekkel jóvátégyék.

Eddig a P. N. cikke, melybe jelentékeny tévedés csuszott. A Kölcsey-Egyesület megbízásából ugyanis Szántay Lajos nem a Vágó féle terveket módosította, hanem a saját tervét, amelyet kiviteltre elfogadtak és megvásároltak. Ezen a terven eszközött Szántay néhány kisebb módosítást az egyesület meghagyásából.

Arad 1903-ban.

(Egy évszámokhoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 31.

A statisztika manapság állandó segédeszköze azoknak, akik akár nemzetgazdasági, akár szociális, akár közjogi kérdésekkel foglalkoznak. A születések, halálozások és a házasságkötések adatot szolgáltatnak a népesség anyagi viszonyaihoz; az orvosi és más városi hatóságok beadványforgalma a gazdasági és egészségügyi viszonyokra vetnek fényt, a rendőrségi kimutatások pedig a közbiztonság állását világítják meg. Bizonyára nem érdektelen az alábbi kis kimutatás sem, amely Arad város most lefolyt esztendejéről szól, és noha teljesen nem nevezhető, mert a hivatalos statisztikai kimutatások még nem készültek el, de mindenesetre jellemző képét nyújtja a város életének.

A lefolyt esztendőben 391 házasságot kötöttek Aradon. A születések száma 1267, a halálozásoké 1232 volt, vagyis a születések száma 35-tel meghaladja a halálozásokét. A város lakosságának egy tizenegyed százalékát teszi ez a szaporulat, amely százalékot bizonyára megsokszorozza az újonnan letelepedők szá-

ma. Egy házasságra tíz százalékkal több születés esik, mint halálozás (3.2 — 3.1%).

A városi hivatalok közül az iktatóhivatalba 30725 darab akta érkezett ez évben. Ez a szám a tavalyival szemben háromezer darab csökkenést mutat, ami az exlex állapotra vezethető vissza. Az exlex tetemesen megkönnyítette az adóhivatal és a pénzügyigazgatóság dolgát is, ahol az ügyforgalom ugyancsak igen erősen csökkent. Hogy az elmúlt exlexes esztendőben mennyivel kevesebb adó folyt be, mint tavaly, annak kimutatásán most dolgozik a pénzügyigazgatóság. A városi pótdadó azonban állandóan 64 százalék maradt.

A közegészségügy általában kielégítő volt; járványos betegség csak szórányosan fordult elő. Az orvosi hivatal 1557 darab aktát intézett el a rendes gyár, mészáros és szatócsüzlet, házipéküzlet és piacvizsgálaton kívül.

A közbiztonság a városi rendőrség erélyes működése folytán igen jó, noha egy a kihágás, mint a bűnügyi osztálynak tömérdek dolga volt. A Berecz Ferenc alkapitány vezetése alatti kihágási bíróságnak 3028 aktával volt dolga. Kihágások miatt előállítottak ez évben 986 embert, akik közül 755 férfi, 231 nő. A legtöbb férfit, 76-ot novemberben, a legtöbb nőt, 81-et júliusban állították elő. A városból összesen 255 egyént utasítottak ki; ezek közül 169 férfit, 86 nőt. A legtöbb férfit (18) és a legtöbb nőt (12) július hónapban utasították ki.

A bűnügyi osztály, melyet Greén Nándor tb. főkapitány vezet, 2174 darab bűnügyi aktaival birkózott meg az idén. Büntettek, vagyvétéségek miatt előállítottak 844 egyént, akik közül 269 az erősebb nembeliek 75 a gyöngébb nembeliek közé tartozik. Országosan körözött egyént nyomozólevél alapján letartóztattak 42-öt, ami arra való tekintettel, hogy vannak városok, ahol egyet sem tudnak ezen országos gazemberek közül elespni, óriási szám.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Délután: Cigánybáró, operetta. Este: A Vörös sapka, népszínmű. (Páros bérlet.)
Szombat: Tavas, operetta. (Páros bérlet.)

* Aranyhid. Hétfőn, január 4-én lesz az Aranyhid bemutatója, amelyben bizonyára egyik legzajosabb sikere fog fűződni az aradi színháznak. Ehhez fogható elmés és mulattató darabot még alig irtak. A főszereplők: Békés Gyula, Maribázy Miklós, Aranyossy Janka és Almásy Lola mind valóságos kabinet alakot mutatnak be s igyekezetük legjavát állítják sörpóba a siker érdekében.

* Újévi előadások. Az aradi Nemzeti Színház ujesztendő napját kettős előadással ünnepli meg. Délután mérsékelt helyárrakkal Strauss kitűnő operettje, a Cigánybáró kerül színre elsőrangú szereposztásban, míg este Vidor Pál legjobb, legmagyarabb s művészi tekintetben is kiváló népszínművét a Vörös sapkát adják.

* A színház ujdonságai. Javában folynak most a próbák Orbán Árpád Katinka című operájából és Hóry Béla kolozsvári árvaszéki elnök Tűzoltók című egyfelvonásos vígjátékából. Mindketet darab már január első napjaiban színre kerül. Kiválóan érdekes lesz a Tűzoltók premierje, amelyen az aradi önkéntes tűzoltó-egylet tiszteletileg szerepel és valóságos gyakorlatokat mutat be.

* Férfi-primadonna. A kassai színház közönségét furcsa meglepetés érte a minap. A társulat beteg primadonnája helyett ugyanis Palásthy Sándor tenorista, a Magyar Színház volt tagja lépett a színpadra s eljátszotta a Bob herceg címszerepét. A közönség — mint a kassai lapok írják — kitűnően mulatott s az első felvonás után többször kitapsolta a primadonna-szerepre vállalkozó tenoristát.

Az aradi pénzügyintézetek az 1903-ik évben.

(Az osztalékok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 31.

Az elmúlt év különösebb pénzügyi események nélkül folyt le Aradon. E tekintetben nevezetesebb volt a megelőző 1902. esztendő, a melyet egy szomorú és egy örvendetes esemény tett a piac krónikáiban emlékeztetőssé. A szomorú a Böhm-féle sikkasztás volt, a mely teljes világában a pár hó előtt tartott főtárgyaláson tűnt elő; az örvendetes pedig az Aradi Polgári Takarékpénztár reaktiválása.

Csendes szorgalmas munkálkodásnak szentelték az aradi pénzügyintézetek az elmúlt esztendőt. A pénzügyi viszonyok, a mint mindenütt, itt is a kamatlábnak négy és fél százalékról négy százalékra való leszállítását tették szükségessé, s a viszonyok azóta se javultak annyira, hogy a betétkamatlábat föl lehetett volna emelni. Mindazonáltal az olcsóbb kamatláb nem hozott nagyobb változást a pénzügyintézetek betétállományában. A míg Magyarországon a vállalkozási kedv nem fog nagyobb lendületet venni, addig a tőke nagy része, bárminő alacsony kamatláb mellett is, egyedül a pénzügyintézetekre lesz utalva. Az értékpapírokba való befektetésről különösen a kedvezőtlen politikai viszonyok miatt idegenkedtek. A hitelviszonyok elég kedvezőeknek mondhatók. Az üzleti világban aránylag kevesebb bukás volt, s egyik se okozott különösebb veszteségeket. A jelzálog-kölcsönök tekintetében a körülmények a jó termés folytán, lényegesen javultak.

Ami magukat az aradi pénzügyintézeteket illeti, azok közül három a legrégebbek és a legtekintélyesebbek: az Aradi Első, az Arad-Csanádi Gazdasági és az Aradmegyei Takarékpénztár a régi irányban s mindjobban megerősödve folytatták a lefolyt évben működésüket. A haszoneredményeikről csak a mérleg összeállítására ad hiteles adatokat, de következtetni mindenesetre lehet most is. Az Aradi Első Takarékpénztár üzleti eredménye a tavalyinál nagyobb volt, aminek folytán lehetséges, hogy az osztalék is, amely tavaly 160 korona volt, emelkedni fog. Az Arad-Csanádi Takarékpénztár tudvalevően harminc koronát fizet mindaddig, amíg tartaléktökéje a két millió koronát el nem éri. Az Aradmegyei Takarékpénztár osztaléka is a tavalyi lesz: 100 korona.

Érdeklődéssel várják az Aradi Ipar- és Népbank és az Aradi Polgári Takarékpénztár mérlegeit.

Az Aradi Ipar- és Népbank a múlt év után a mikor a volt vezérigazgató manipulációi káros hatással voltak az üzleti eredményre, 30 korona osztalékot fizetett, szemben az azelőtt való évek 50 koronás osztalékaival. A most lezárult év után, a mint értesülünk, az osztalék mindenesetre emelkedni fog 40 koronára, esetleg többre. Az intézet különben teljesen kibeverte a manipulációkat, s a bizalom iránta minden irányban megerősödött.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár az 1903. év után, a mely tulajdonképpen csonka esztendő volt, nem fizetett osztalékot. A nyereséget a tartalékalap gyarapítására fordították, s az igazgatóság tagjai a maguk jutalékáról a nyugdíjalap javára lemondottak. Az 1903. év nyeresége után a Polgári Takarékpénztár valószínűleg öt vagy hat százalékos osztalékot fizet, a többi a tartalékalap gyarapítására fordítja. Ugy látszik a Polgári Takarékpénztár vezetői a Csanádi takarékpénztár helyes elvét követik, s a tartalékalapnak minél hathatósabb gyarapításával akarják az intézet szilárd alapját megvetni.

A Viktória aradi takarékos és hitelintézet ez év után, a mint az előző években, *nyole százezer forint* füst, de a tartaléktőkét 370.000 koronára emeli. A románok pénzintézetének forgalma minden üzletágban jelentősen emelkedik. A betétálladék négy és fél millióra, a váltótárca öt millióra, a jelzálogkölcsonők 800.000 forintra.

Végigpillantva az egészen, a pénzintézetek elmúlt évi működése örvendetes eredménnyel járt és az aradi pénzpiacot tekintélyében, jó hírében emelte.

A politika eseményei.

(Leszerelés az obstrukció? — Szederkényiek kimerültek. — Tisza újsó beszéde. — Az olasz borvám szerződés. — A borvám klauzula megszűnt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 31.

Amint már megirtuk, Polónyi Géza a Kereskedelmi Csarnok tegnapi estli bankettjén azt a nyilatkozatot tette, hogy az obstrukció képviselői már maguk is belátják, hogy a további obstrukció céltalan, és nincs értelme sem, mert teljesen eredménytelen, s emellett a nemzetet életgyökerében támadja meg. Polónyi szerint a Szederkényi-párt tegnapi értekezletet tartott, a melynek az az eredménye, hogy remélik, miszerint a képviselőházi tanácskozás a legközelebbi ülése után már visszatér rendes medrébe.

E hírrel kapcsolatosan politikai körökben azt beszélnek, hogy még korai dolog volna a leszerelést ilyen gyorsan várni, mert erről egyelőre szó sem lehet. *Január negyedikén még nem lesz vége az obstrukciónak*, bár bizonyos, hogy tovább már Szederkényiek alig bírják a küzdelmet.

Erre vonatkozólag egyik Szederkényi-párti képviselő úgy nyilatkozott, hogy január negyedikén még *Holló Lajos, Bartha Miklós és Lendl Adólf* fognak beszélni, s ezzel azután vége szakad a létszámemelés körüli általános vitának, a Ház általánosságban elfogadhatja a javaslatot. A részletes vitában már csak néhány rövid felszólalás fog történni. Az ujoncmegajánlási javaslat általános tárgyalásánál azután ismét lesz vita, de aránylag igen rövid. Szederkényiek negyedórás beszédek fognak tartani.

— Nem is bírjuk már hosszabban ezt a küzdelmet, — mondta a Szederkényi-párti képviselő, — elszünk a rettentő unalomtól.

A mai minisztertanács részletesen foglalkozott a holnapi üdvözlések alkalmával teendő nyilatkozatokkal. Hírlik, hogy *Tisza István gr.* minisztereink holnap fontos és nagy horderejű kijelentéseket fog tenni.

Római távirat jelenti: Az olasz és az osztrák, valamint a magyar kormányok kiküldöttjei végleges megegyezésre jutottak a provizórium tekintetében. A részletekben teljes megállapodás jött létre és ma délelőtt már az összes kormányok részéről megtörtént az ideiglenes szerződés aláírása. A szerződés lényegesebb pontjai a következők:

A provizórium érvénye az 1904-ik év szeptember havának 30-ik napjáig tart, azzal a kikötéssel, hogy, ha időközben a végleges szerződés létrejönne, úgy ez az ideiglenes hatályát veszti. A szerződés legfőbb rendelkezése az, hogy a *borvámklauzula a mai napon megszűnik* és ennek fejében átmeneti intézkedésként úgy az olasz, mint a magyar borra nézve a következők állapították meg: Az olasz borkereskedelemnek megengedik, hogy 1904. január 31-ig az olasz kikötőkben fekvő, kivételre szánt, továbbá az osztrák vagy magyar kikötőkben lévő, de még meg nem vámozt borok a régi, három forintos hús krajcáros alapon vámoztanak el.

Hasonló átmeneti intézkedések érvényesek az osztrák, vagy magyar boroknak Olaszországba való küldésénél is. Ezekre nézve ugyancsak a régi, öt líra heven centimesben megállapított vámtételek alkalmazandók.

Képviselői körökben elterjedt hírek szerint a mai minisztertanács foglalkozott az olasz borvámval és a megkötött provizóriummal, amely előreláthatólag csakhamar a Ház elé kerül.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 2. Kaszinó-estély (Saját helyiség.) — A Székely-Ötthon estélye (Központi Szálló.) — Az aradi magyar nyelvterjesztő-egyesület bálja (Szinházi sörcsarnok.)

Január 5. A Lloyd-társulat táncvigalma.

Január 9. A Vörös Kereszt és Fehér Kereszt-egyesületek nagy ünnepe (Központi Szálló.) — Hivatalos bálja (Kass vendéglő.) — A lippai izraelita jótékony nőegylet táncvigalma.

Január 16. Az athletikai klub bálja (Fehér Kereszt.) — Az arad-gáji önkéntes tűzoltókar táncestélye (Gáji iskola.)

Január 17. A pankotai jótékony nőegylet táncvigalma (Fehér Kereszt.) — A magyarországi szabómunkások és munkásnők egyesülete aradi csoportjának táncvigalma (Központi Szálló.)

Február 1. Tanítók bálja (Polgári fiúiskola.)
Február 13. A szegény tanulókat segélyező egyesület bálja (Fehér Kereszt.)

(=) Az atléták táncvigalmára nagyban folynak az előkészületek. Az agilis rendezőség most már ugyszólván permanenciában van s minden lehető elkövet, ami a mulatság sikerét biztosíthatja. A meghívók szétüldését holnap kezdik meg.

Hatszáz ember tűzhalála.

(Borzalmas színházéges.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 31.

Rettentő tűzkatasztrófáról adnak hírt a ma érkezett *chicagói* táviratok. Az *Iroquois-színházban*, melyben a tegnapi délutáni matinén a „Kékszakál” című mutatványos némajátékot adták, tűz ütött ki s ennek irtózatosszerű szerencsétlenség lett a következménye. *Négyszáz halott*, — egy Londonba érkezett magánjelentés szerint pedig *hatszáz halott maradt a romok alatt*. Ez az utóbbi jelentés valószínűbbnek látszik, mert a *chicagói* rendőrség is hat-hétszázra teszi az áldozatok számát. A szörnyű veszedelemhez képest tehát a budapesti tűzkatasztrófa, a *Párisi Nagy Aruház* égése valóságos gyerekjáték.

Az utóbbi esztendő tűzkatasztrófáiban elég gazdagok; de a *saint-peeli* tűzhányók kitörésén kívül a legújabb, a *chicagói* szerencsétlenség a legnagyobb számban a szomorú sorozatban.

A legújabb katasztrófáról — melyet az *Aradi Közlöny* ma délután külön kiadásban tudatott — az éj folyamán az alábbi távirati tudósítást kaptuk:

A katasztrófa kiütése.

Az *Iroquois-színházban* Chicagóban, mely egyike a leglátogatottabbaknak és legnagyobbaknak, tegnapi délután a *Kékszakál* című némajátékot adták. A színház tömve volt, a karzatokon hasztalan ke-restek volna egy tapalattnyi helyet.

A második felvonás derekánál tartottak, mikor egyszerre valaki az első emeleti páholyban elkiáltotta magát:

— Tűz van, meneküljön, aki tud!

Nyomban hatalmas füstfelhő tört elő

a színpad alól. A füstöt sűrűsítő lángnyelvek követték.

A színházban rettenetes pánik támadt. A tömeg fejvesztetten rohant kifelé. A lámpák kialudtak, de a sötétség csak egy percig tartott, mert újból felcsapó lángnyelvek világítottak. Egy perc alatt lángban állott az egész színpad és a tűz rettenetes gyorsasággal harapózott el a nézőtérén.

Elképzelhetetlen tolongás támadt az összes kijáratoknál. Az élet vágya szinte örüllő tette az embereket s keresztül gázoltak egymáson, leteperték egymást, csak hogy minél hamarabb kijuthassanak a szabadba. **A kijáratok körül néhány perc alatt több mint száz embert nyomtak agyon.**

Ez történt a földszinten. A harmadik emeleten *száznál több halottat ülő helyzetben találtak*. Ezek a szegények meg sem mocanhattak helyükről s belefutak a füstbe. A katasztrófa hírére egész *Chicagó* a színház elé vonult, e nagy város összes tűzoltói dolgoztak, hogy életet menthessenek, ami azonban az irtózatosszerű lángtengerben csak kevéssé sikerült.

Sokkal iszonyatosabb volt azonban a helyzet a második és harmadik emeleti karzaton, ahol az emberek egymás hátán ültek. Itt a kijáratok szűkek, a lépcsők is kicsinyek és kényelmetlenek. Az emberek még ha nyugodtan bevárták volna egymást, akkor sem menekülhettek volna, mert a láng felcsapott időközben a karzatokra s a tűz a hátukat égette. Csak a másodemeleti karzaton *több mint 150 ember, többnyire asszony és gyermek fulladt meg és égett agyon*. S a mi a legreémesebb: a **harmadik emeleti karzatról egy ember sem menekült meg**. Odavesztek mindannyian, aminek főoka az, hogy *a felfelé törekvő sűrű füst megfojtotta őket*. A szerencsétlenek közül sokan úgy próbáltak menekülni, hogy *leugráltak az emeletről a földszintre*, amely pedig már akkor egy lángtenger volt. Ezek valamenynyien odaégték.

A pánik akkor érte el tetőpontját, mikor a *gáz felrobbant* s még jobban szította a tüzet.

Reggelre oltották el a lángokat. A színházba azonban akkor még nem lehetett bejutni, miután *az összes kijáratok és lépcsők tömve voltak felig megszenesedett vagy megfult halottakkal*.

Eddigi megállapítás szerint a **halottak száma hatszázharminc**, akiknek több mint háromnegyed része asszony, leány és gyermek. A színházban ezeröttszáz ember számára volt hely.

A tüzes romokból eddig *392 holttestet hoztak ki*, a többi részben hozzáférhetetlen még, részben széné égett. A halottak közül agnoszkálni csak keveset tudtak, mert sok száz holttest széné égett. *Chicagó* összes hullaházai tömve vannak már, nincsen hely új halottak számára, akik most is ott hevernek az üszkők között.

Chicagó 1,200,000 lakosa között 4800 magyar van, hogy elpusztult-e magyar ember is a katasztrófánál, azt nem sikerül megállapítani. A város minden házán gyászlobogó leng.

Ujabb részletek.

Tegnap este 10 órakor még nem tudták megállapítani az *Iroquois-színházban* szerencsétlenül jártak számát. **A rendőrség azt közölte, hogy 637 holttestet hoz-**

tak ki a tűzből. A színészek közül többen hiányzanak.

Hivatalosan a színháztűzben elpusztultak számát 392-re teszik.

Ma reggeli kelettel az alábbiakat jelentik: A tűzoltók hágsóikat a második karzatig tolták fel, ahol szörnyű látvány terült eléjük. A holttestek halomszámra feküdtek egymás fölött. Több eszméletlen embert sikerült kihuzni a hullák közül. A legtöbb holttest a második emeletre vezető lépcső legelső fokain volt. Azonnal 50 orvos és betegápoló jelent meg. Miután több száz holttestet szállítottak a halottasházakba, ezek úgy megtelek, hogy többet nem lehetett elhelyezni, néhány művész megtudott menekülni, de sokat szenvedett a hidegtől, mert könnyű színházi öltözetben voltak s a hőmérő nulla alatt állott.

A borzalom tanyájáról.

Az éj folyamán a következő kimerítő távirati értesítést kaptuk:

A leégett színházban körülbelül ezerkétszáz ember volt a matiné alatt, legnagyobb részt asszonyok és gyermekek. A *Kékszakál* című némajáték már hetek óta óriási közönséget vonz, a tegnap délutáni matinén is színig megtöltötte a házat.

A színház egy fő partján, három év előtt épült s 1500 néző fér el benne. Tűzveszedelem esetére meg volt ott téve minden lehetséges óvintézkedés úgy, hogy Chicagó legbiztosabb, legkevésbé veszélyes színházának ezt tartotta a közvélemény.

A tűz délután 4 óra körül a színpadon ütött ki, eddig még teljesen ismeretlen okból. Nehány könnyű szuffita egy pillanat alatt lángokban állt s alig egy-két másodperc elteltével a színpad valóságos lángtenger volt. Épp a karszemélyzet volt a színen. A szerencsétlen kardalosok a veszedelem láttára rémülten ugráltak le a zenekarba s a földszinti padosorokba, hogy ott a többiekkel együtt elveszenek...

A közönséget leirhatlan rémület fogta el. Egyetlen ember sem akadt, ki a fejét vesztett tömeget megnyugtatni igyekezett volna. Mindenki tolongott, szorongott és csak arra törekedett, hogy megmentse a saját életét.

Alig egy-két perc múlva a lángok kicsaptak az utcára. Odakint rémülettel kiabáltak:

— Tűz van! Ég a színház!

A lárma csakhamar tulharsogta az utcai forgalom zaját. Nehány másodperc alatt a színház körüli emberáradat egyetlen tömeggé gomolyodott össze, melyben a veszedelemből kifelé tödulók egymást ülve, rugva, örült ember módjára haragra igyekeztek előre jutni és megszabadulni.

A tűzoltóknak óriási munkájukba került, míg a fejét vesztett tömegben keresztül az égő házat megközelíthették. Végre oda értek s halált megvető bátorsággal felkuszáltak az első emelet erkélyéig, a hol rémületos látvány tárult eléjük. Úgy heverték ott a megfult, megszenesedett holttestek, mint a csapdába került patkányok. *Egymás hátának támaszkodva tömegesen állottak a halottak.*

A színház foyer-jában irtózatos harc mehetett végbe, mert a legtöbben oda igyekeztek, hogy aztan az utcára jussanak. *Itt is százával feküdtek a halottak egymás mellett és egymás fölött.* Az életért küzdők az előttük állókat letéperték s holt-

testeiken át menekülni iparkodtak. Borzalmas, formátlanul agyontaposott holttestek mindenütt. Ezek a szerencsétlenek eljutottak az előcsarnokba, valahogy s ott lelték halálukat az élők labai alatt s anélkül, hogy füstöt, lángot csak láttak is volna...

A gyermekek közül, kiket agyonnyomtak, egy sem élt néhány percnél tovább a tűz kitörése után. *A színház folyosóján tizenkét iábnyi magasan heverték a holttestek, mind rettentően megcsontkítva a letiprástól.*

Mikor a lángok a színpadról a nézőtérre kezdtek elharapódzni, a karzatról sokan leugrottak a földszintre, a halottakra és haldoklókra, a kik közt ők is elpusztultak. Nagyon sok ember az utcára nyíló ablakból ugrott le, de a legtöbb összetört tagokkal, holtan maradt a kövezeten.

Katasztrófa után.

Az égő színházban szörnyűnél szörnyűbb jelenetek játszódtak le. Ezek közt mélyen megindító az alábbi eset:

Két fiatal leány, — angol származású kardalosnők — valahogy feltudott kuszni egyik utcai ablak párkányáig. A ruha még odabent leégett róluk. Leugrani nem mertek és soká tétováztak, mielőtt a halálugrásra rá tudták volna magukat szánni. Jó negyedóraig álltak ott, teljesen ruha nélkül, dermedten a nagy hidegtől. Végre leugrottak és félholtan terültek el az utca aszfaltján. Kórházba szállították őket, ahol csakhamar kiszenvedtek. Az orvosok megállapították, hogy *mindkettő megfagyott, ez okozta halálukat.*

Husz perccel a tűz kiütése után az egész színház lángban állt. Az 1200 ember közül, a ki odabent volt, *alig néhány száz tudott ép bőrrel megmenekülni.*

A színház előtti téren még most százazrekre menő tömeg szorong. Ezeket is a legvadabb rémület fogta el és szinte leirhatatlan jelenetek játszódnak le közöttük, mikor a holttesteket, övéiket, hozzátartozóikat agyontaposva, szénné égve a napvilágra emelni látják...

A tömeg, mely a tűz kiütése óta együtt van, ma *át akart törni a rendőri korláton és be akart menni az égő színházba, hogy onnét övéit kihozza.* A tűzoltók szakadatlanul szállítják ki a holttesteket, tízével, százával...

Londonba érkezett magán jelentés szerint az áldozatok száma meghaladja a hat-százat.

A romok eltakarítása igen nehezen megy. Attól tartanak, hogy az egész épület, mely még egyre lángokban áll, be fog dőlni.

Mentés közben tizenhat tűzoltó életveszélyesen megsérült, hat meghalt.

SPORT.

— + Aradi diszkoszobó — amerikai világversenye. A st. louis-i világkiállítás egyik legnagyobb látványossága lesz az olympiai verseny, melyet párisi mintára rendeznek a világ összes sportművelőinek részvételével. Ezen a versenyen részt fog venni Föthy Nándor is, az Aradi Athletikai Klub hírneves tagja, aki a diszkoszvetésben a legutolsó világrekordot 1902-ben állította fel, még pedig 41'80 méteres dobásával. A magyar atletikai szövetség azon fáradozik, hogy Föthy Nándor amerikai újat lehetővé tegye. A szövetség titkára értesítette ifj. Vas Gasztávot, az aradi atletikai klub titkárát, hogy a magyar atletikának dicsőségét szerzendő, a szövetség államszolgálati ohajtja

Föthy Nándor az újjávilágversenyre kiküldeni, e végből kéri az aradi klub hathatós közbenjárását. Érdekes, hogy a legutóbbi olympiai versenyeken is az angol, amerikai és ausztráliai versenyzőkkel szemben egyedül a diszkoszvetésben vitte el az első díjat kontinensen lakó atléta. Ezt is magyar: Bauer Rezső nyerte meg diszkoszvetésben 86 méteres dobással.

Szilveszteri mulatságok.

(Évet záró táncvigalmak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31.

Régi jó szokás, hogy mikor az ó-esztendő búcsúzik, az emberek átvirasztják az éjszakát, hogy az újszülött esztendő első pillanatában szerencsekívánatok közben szoríthassanak egymással kezét.

Mint hogy azonban a virasztás úgy magában unalmas volna, hát Szilveszter apó örebozontos alakját táncsal, muzsikaszóval, p-harazzással és sok sok tréfával veszik körül, miközben gyorsan mulik az idő és hamarabb betoppar a várva várt, új reményekkel kecsegtető új esztendő.

A ma lefolyt nagyobb mulatságokról, — mert a kisebb összejövetelnek se szeri, se száma — tudósítónk a következőket jelentik:

(A Kereskedők Körében.)

Hosszabb idő óta — az esztendőt bajos megmondani — Szilveszter napja állandó látuma az Aradi Kereskedők Köre mulatságának. Evről-évrre nagyobb sikere van a kereskedők estélyeinek, s ennek révén már hagyományossá lett a Kereskedők Szilvesztere.

A ma esti mulatság a melyet a *Központi Szállóban* tartották meg, föltűnő siker dörögban az előbbieket. A nagyterem zsufiótság megtelt. Közönséggel, a mely egyforma jókedvvel mulatott a változatos, érdekes műsoron, mint táncban.

A műsor első száma a *családi zenekar* produkciója volt. *Sperber Frigyes*, a komoly zene-professzor mániának öltözve dirigálta a gyerekeknek maszkírozott zenekarát. Már a megjelenésében is kacagtató volt ez a csoport. Az előadott számot nagy ügyességgel hatást keltező játszottak; s tapsokra családi zenekarra, amely tizenkét tagból állott s újra a pódiumra ment s megtöltötte a számot.

Egy figyelemre méltó, nagy jövőre váró művészetehetség első debüje következett ezután. *Klein Terka*, az Országos Zeneakadémia növendéke énekelt a *Bob* harag szerzőjének új operettjéből az *Aranyvirágból* két számot: a *Szivrománocot* és *Szerelmi dall.* A fiatal művésznőnek szellemesen csengő, erős hangja van, s hogy azt használja, abban megátszik, a meszterének, *Ábrányiné Wein* iskoája. A közönség lelkesedéssel tapsolta őt is, meg *Goldzicher Albert* a ki zongorán kísérte nagy ovatossággal.

Az *Egy kis vihar* című, egy felvonás-vigjáték került sorra. Ezt *Bineth Ignác* ura és *Krause Lipót* játszottak. Mind a kettő föltűnően emelkedik a műkedvelők mértékén. Elfogódottság nélkül, rutinnal, kedvesen játszottak mind a ketten, és nagy hatást keltek. Mindkettőjüket kibívták.

Azután a vándor-munkások kara rekesztette be a sikerült műsort. *Ot vándorlegény*, groteszkül kimaszkírozva, fuvóhangszerekkel. Az egyikük: *Mismray László* bökrimeket énekelt a kört belső életéből: a választmányi ülések titkaiból, az elnökről, a helyeszközlő osztály igazgatókról stb., a melyeket *Benjamin Udön Krausz Lipót*, *Pichler Sándor* és *Wessel Károly* kísérték trombitán, *Goldzicher Albert* pedig zongorán. A nótakon sokat kacagtak, a muzsiku-

sokat vége várnatát anélkül, a mire azok kénytelenek voltak a rögtönzés bűnébe esni.

Ezután tánc következett. Gyurkovits András bandájának muzsikája mellett. Éjfélig pedig a hagyomány szerint, Tedeschi Viktor, az Aradi Kereskedők Köre elnöke, lelkes pohárköszöntővel bucsúztatta az ő üdvözölte az új évet.

A mulatságnak kiváló sikere a kör vigalmi bizottsága főképp annak fáradhatatlan elnöke: Kormos Sándor, titkára: Doka Miklós és jegyzője: Krausz Lipót szorgos munkájának, ambíciójának volt az eredménye.

Az estélyen jelen volt hölgyek névsora a mennyiben az összeállítható volt ez:

Asszonyok: Assael Károlyné, Bleier Adolfné, Binéth Ignácné, Berger Józsefné, Berger Albertné, Bokor Alajosné, Beck Józsefné, Berger Manoné, Braun N. A.-né, Cziraky Alajosné, Deutsch Izidorné, Deutsch Samuné, Donáth Simonné, Dalmel Lajosné, özv. Diamant Miksáné, Fleischer Adolfné, Fischer Izidorné, Farkas Jakabné, Glück Dezsóné, Gold Emilné, Glesinger Józsefné, Grünberger Jenóné, Gelle I.-né, Hacher Mórné, Hegyi Albertné, Herschkovitz Ignácné, Herczeg Lászlóné, Halpern Miksáné, Herezeg Miksáné, Joancovits Jánosné, Keppich Zsigmondné, Kun Józsefné, Komlós Ferencné, Krausz Lászlóné, Kohn Józsefné, Kornis Izaborné, Klein Gáborné, Kohn Izidorné, Krausz Samuné, özv. Kohn Mórné, Kron Lászlóné, Lenkovits Nánorné, özv. Hauserné, Hoffmann Sándorné, Meer Ármáné, Menczer Jakabné, Mandl Ignácné, Mandl Simonné, Morgenstern Gyuláné, Neulander Zs.-né, Nagy Zsigmondné, Pichler Hermanné, Polich Istvánné, Rothstein Mórné, Róth Zsigmondné, Rosenfeld Jenóné, Sági Henrikné, Schwarz Samuné, Szucs Péterné, Stöhr Mátyásné, özv. Schreyer Miksáné, Sücs J. Vilmosné, Szalay Zsigmondné, özv. Wachterné, ifj. Weisz Mórné, Weil Alajosné, Weisz Farkasné, Zeiner Józsefné stb.

Leányok: Assael Magda, Bokor Irma, Braun Laura, Bium Ilonka, Bleier Róza, Cziráky növ., Deutsch Janka (Kurtics), Diamant növ., Fürsinn növ., Fränkl Laura, Fischer Zsófia, Glesinger Józsa, Hirschler növ., Herczeg Rózi, Joancovits Mariska, Hecker Rózi, Herschkovits Margit, Koleczky Irma, Kohn Katica, Kron Rózsika, Klein Gizella, Klein Terka, Kinwald Regina, Landau Laura, Leipniker Jenny, Mandl Helén, Mandl Józsa, Neuländer Veronka, Pichler növ., Perl Teréz, Szucs Irén, Szalay nővérek, Spitzer Hermína, Schwarz Blanka, Taffler Ilonka, Weisz Juliska stb.

(Vasutasok Szilvesztere.)

Az aradi vasuti állomáson szintén hangos volt a restauráció, vig. zene és fáradhatatlan táncosok kurjongatása vegyült bele a tolató gőzmozdonyok fűtőbe. Az aradi üzletvezetőség, továbbá az aradi és csanádi egyesült vasutak tisztikara jött össze családostól, hogy kellemessé tegye ez éjszakai estét az újévbe.

A mulatságon jelen voltak a vasuti főtisztviselők részéről Sztankovits Miklós, üzletvezető, Fetter Géza főfelügyelő, Korbuly József főfelügyelő, Schmidt Gyula felügyelő, Farkas Ernő főellenőr állomási főnök stb. A jelen volt hölgyek névsora a következők:

Asszonyok: (zv. Balásné, Bene Gyuláné, Darvasné, Eber Nándorné, Erdős Dezsóné, Farkas Ernóné, Fetter Gézáné, özv. Guncserné, Hodigné, Jakócs Béláné, Kallósné, özv. Kelemenné, Korbuly Józsefné, Lányiné, özv. Lengyelné, Losonczy, Mistóth Sándorné, Nagyné, Polyánszky Titusné, Regényi Kálmánné, Schmidt Gyuláné, Sztankovits Miklós, Székelyné, özv. Tipula Jánosné, Valkányi Rezső dr.-né stb.

Leányok: Balás Irén, Bene Ilonka, Farkas nővérek, Jakócs nővérek, Kleiner Margit, Kleiner Etelka, Korbuly nővérek, Losonczy Mariska, Mallár Ilonka, Petrovsky Irén, Regényi Margit, Steiner Etelka, Schmidt Mariska, Tipula Lenke.

(Az ipartestület estéje.)

Az aradi ipartestület szintén megülte a Szilveszter éjt. Az ipartestületi ház termeiben kedélyes estét rendezett, mely állott hangversenyből, vacsorából és táncból.

A hangverseny mulatságos és szórakoztató számokból volt összeállítva, úgy, hogy a vendégek élvezte teljes volt. A hangversenyt megkezdte Schmiéd Ferenc, aki „A király álma” című drámai költeményt szavalta el. Utána Fűréd József, az aradi Nemzeti Színház tagja Göre-nótákat és monológot adott elő. Csóty Mariska cimbalmon játszott és Kovács Géza monológot szavalt. H. Fekete Aranka asszony, az aradi színház tagja Orbán Arpád karnagy kísérete mellett a Troubadourból adott elő szép hangon egy áriát, azután pedig nagy tetszés mellett három Dankó-nótát énekelt el.

Luffer Mariska csinos zongorajátéka után Komlóssy Lajos adott elő monológot. Végül Végő István olvasott fel egy hangulatos apróságot „B. U. E. K.” címen. Ezután táncba fogott a fiatalok, mely világos kivirradtig tartott.

(Egyéb mulatságok.)

Természetes, hogy Szilveszternek éjjelén nagyon sok házban belenyúlt az éjszakába a zsur. Ki tudná elősorolni, hogy hol és hányan üdvözölték pohárcsengéssel az új esztendőt.

A hivatalos krónika csak arról számol még be, hogy a várban is zene mellett fogadták az új évet. A tiszti kaszinó tartott mulatságot, melyen a szokásos műsor keretében ezúttal hadtudományi felolvasást is felolvasított a rendezőség. Táncolva fogadták az újévet.

A vagongyári tisztviselők családostul a Millennium vendéglőben jöttek össze és itt hódoltak a szilveszteri szórakozásnak. A vigaság itt is eltartott hajnalig.

Diszkönyvek — ingyen.

(Az Aradi Közlöny újítása.)

Arad, december 31.

A mai napon tizenkilencedik évfolyamába lépett az Aradi Közlöny.

Függetlenül minden pártkötelék nyűgétől; távol a hatalom melengető kegyeitől; tisztán és kizárólag a közönségre támaszkodva lett a vidéki magyar sajtó legolvasottabb ujságja az Aradi Közlöny.

Az újév alkalmából egy érdekes újításra hívjuk fel a mi nagy közönségünk figyelmét.

Lapunk kiadóhivatala alkalmat ad mindenkinek, hogy ingyen jusson hozzá néhány szép diszmunkához, s e célból egy egész kis könyvtárt rendezett be, melyből az alábbi egyszerű módozattal mindenki szerezhethet magának egy, vagy több művet:

Aki az Aradi Közlönynek egy új évnegyedes előfizetést küld be, az ingyen és bérmentve kap:

I. A hajléktalanok, írta Gorkij Maxim,

II. A házasság regénye, írta Tolstoj Leó gróf,

III. Dráma a falun, írta Sienkiewicz.

IV. Az apáca, írta Galdos Perez című művekből, szabad választás szerint egy példányt.

Aki az Aradi Közlönynek két új (ugyancsak évnegyedes) előfizetést küld be, az szabad választás szerint, ingyen és bérmentve kapja meg:

I. Flammarión „A világ vége” című keménykötésű diszmunkáját (számos illusztrációval).

II. Sienkiewicz „Quo vadis?” című színes és dusan aranyozott, keménykötésű diszmunkáját.

Aki az Aradi Közlönynek, akár részletekben is, nyolc új előfizetést gyűjt, az az összes fent elsorolt műveket ingyen és bérmentve kapja meg.

Fogadja újításunkat e sorok minden olvasója olyan jóindulattal, amilyen áldozatkészséggel és szeretettel közrebocsátjuk azt.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala.

A legújabb állami tisztviselők.

(Az Aradmegyétől átvett számvevőségi és pénztárkezelő tisztviselők kinevezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31.

A volt kormány egyik alkotására a mai nap tették rá a kalapot, a mikor a vármegyei számvevőségek államosítása végleges befejezést nyert. Az ideiglenes állapot egy évig tartott és ez csupán próbaév volt, melynek sikerétől függött az ideiglenes állapot véglegesítése.

Akik a Széll kormány eme reformjáról nyilatkozni hivatvák, azok vegyes érzelmekkel nyilatkoznak a reform sikeréről, mert még egyrészt a megyei pénztárkezelés tágabb körű ellenőrzés alá került, másrészt a vármegye nagyon nehezen és körülményesen tud csak banni a saját pénzével. Az új intézkedésnek rendkívül sok zavar és fejetlenség volt a következménye, melyeknek egy része állandó természetűé vált.

Az előre elkészített program volt csak az, hogy a számvevőséget az állam most végleg átvette, s a tisztviselőit is a saját tisztviselőihez mért rangfokozatokba nevezte ki.

Érdekes a dologban az, hogy a volt megyei számvevőség minden egyes tisztviselőjének sokkal nagyobb fizetése volt, mint azoknak a pénzügyi tisztviselőknek, akikkel most hasonrangok lettek. A kormány azonban annak idején megígérte, hogy a szerzett jogokat respektálni fogja és senkinek a fizetéséből el nem vesz semmit. Mindenki, akit az állam átvesz, megmarad a régi fizetésében. A vizásságon azonban úgy segített, hogy az átvett tisztviselőket kisebb fizetéssel nevezte ki és azt a fizetést pótlékokkal egészítette ki oly magasra, mint a mekkora a megyénél volt.

A pénzügyminiszter kinevezési okmánya ma érkezett meg az aradi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez. A kinevezési okmány szerint a pénzügyminiszter kinevezte:

Balás István volt vármegyei főszámvevő számtanácsossá,

Szántó Gyula volt gyámpénztárost, III. osztályú számvizsgálóvá,

Medveczky Wittich Lajos volt ambuláns számvevőt I. osztályú számellenőrre,

Kulcsár István és Reicher Károly számvevőket II. osztályú számellenőrökké,

Exterde Kálmán br. főpénztári ellenőrt, Hunacsek Béla árvaszéki könyvelőt és Kovács Miklós árvaszéki számvevőt III. osztályú számellenőrökké,

Szablóceky János volt gyámpénztári ellenőrt adóhivatali segéddé,

és Szántó József számellenőrt a számvevőség régi létszámában számvizsgálóvá.

Hiányzik ebből a névsorból egy régi megyei tisztviselőnek, Palágyi Károlynak a neve aki még a kinevezések megtörténte előtt néhány héttel agg korára való tekintettel nyugdíjaztatását kérte.

Az aradi huszárok költözése.

(Az indulás napja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31.

A holnapal bekövetkező esztendő jelentős változást hoz Arad helyőrségében. A mint ismeretes, a 3. sz. *Hadik* huszárezred Galiciába, *Grodokba* kerül s helyette a *lemerbergi VII. Edvard* angol király nevét viselő 12. huszárezred kerül Aradra és Nagykikindára.

Az aradi huszárezred költözésére nézve részletes utasítást még nem kapott, de annyi már megvan határozva, hogy az ezred *április 7-én hagyja el Aradot*. Ezt valószínűleg ezred-összpontosítás előzi meg. A 3. huszárezredből csupán a *pótkeretparancsnokság* (Ersatz-Cadre) marad itt, annak parancsnoka, *Herzig Ottó* százados, és a mellé beosztott *Justh Miklós* főhadnagy. Az ezred ugyanis továbbra is Arad, Temes és Torontál megyékből egészíti ki magát, s ezért a keretparancsnokság itt marad. A laktanyát a pótkeretparancsnokságnak és *Aradvármegyének*, mint a laktanya tulajdonosának képviselői fogják átadni a bevonuló 12. huszárezred törzsének és két osztályának.

Hogy a huszárezredet, a mely több mint egy évtized óta van Aranon, illő formák között el fogják-e bucsuztatni, azt nem tudni. Mindenesetre helyes volna, ha a város polgársága és a megye képviselői, a kik az 1902. évben oly bensőséggel vettek részt a huszárezred főnállásának kétszáz esztendő jubileumán, most, a mikor azok távoznak, megtalálják a formáját az ünnepélyes *isten hozzád-nak*.

A 12. huszárezred az ideköltözésre nézve szintén nem tett még intézkedéseket.

HÍREK.

Ujévi gondolatok.

Arad, december 31.

Ha most választanám a pályám,
Mégvénuilt fővel, józanon:
Bezzeg nem lennék bus poéta,
És nem del kéne aj-amer.
Kinek kitárt markába: máma
A pénz egész özönje hűl:
Hogy én levélhordó lehessenek,
Mert is nem engedé az Ur?

Mért nem lehettem kéményseprő,
Vagy házmester, borbélylegény?
Én gazdagodnék meg ma reggel.
S más lenne pénztelen, szegény.
Nem én volnék, ki fünek-fának
Ujévi sarcokat leszúr:
Hogy én kéményseprő lehessenek,
Mért is nem engedé az Ur?!

Mért nem vagyok hordár az utcán,
Vagy pincér, aki fürge, friss?
Trinkgeldekert nagyuri kézből
Busásan kapnék akkor is.
De se pincér, se kéményseprő...
Az írásom sohajba fűl:
Hogy én hordársapkát viseljek
Mért is nem engedé az Ur?
Óh, mért nem engedé az Ur!

—zab.

Évforduló éjszakáján.

— Ujesztendei üdvözet. —

Arad, december 31.

Bent a kályhában vigan pattog a tűz s ez emberek mosolygó arccal ülnek körül az asztalokat, kiint meg a nagy hidegben haldoklik valaki: az öreg *Sylveszter* utolsó parcelláit éli.

Szomorú haldoklás ez! Ha ember hal meg, könnyes arccal állanak körülötte a hozzátartozók; itt meg, ennél a ravatálnál vig emberek csenditük össze poharaikat s harsány kacaj között száll el a haldokló utolsó sohaja.

Mikor a nagy toronyban tizenkettőt üt az óra s a te halálod órája elkövetkezett, öreg *Sylveszter*, felugrának az emberek az asztaltól s örömtől ragyogó arccal kívánnak egymásnak — *boldog új esztendőt!*

Pedig ki tudja, mit hoz a jövendő, boldogabb lesz-e az új év, mint az elmúlt, nyujt-e csak annyi örömet is, mint az, melynek végső sohaja csak az imént szállott el s mely megtért oda, ahol *Krisztus* urunk születése óta 1903-társá alussza már örök nyugodalmát.

De emberek vagyunk mi is, rideg, önző emberek: miért legyünk hát különb emberek a többenél? Ide írom a most született csecsemő nevét: 1904 s telt pohárral a kezemben kiáltom el én is:

Boldog ujesztendőt!

Hiszen ez lett a jelszó egy pár pere óta s ez harsogja végig az egész keresztény világot, mint valami csatakiáltás, melyről meglehet ösmerni, hogy győzelmes fél ajkain kelt.

Igen, győzünk egy gyenge, tehetetlen agg fölött, az immár sirba szállt ujoncnélküli, adó-megtadó *ex-lex esztendő* fölött, akinek különben is mulás volt a végzete s győzelmünk tudatában két ajkunkra az öröm hangja.

Mit remélünk az újtól, amelynek bölcsője mellett virrasztunk! Az ember saját gyengesége tudatában mindig mástól remél valamit s bár egész élete csupa merő csalódás, mégis mindig újra remél.

A nagy államférfiu ettől várja a haza sorsának jobbra fordulását. A stréber reméli, hogy beüt számítása s meghizhatik a jövendőben. Az igazság diadalát reméli. A gázság arra számít, hogy az új esztendőben is jó aratása lesz.

Es te szende arcu lányka, akinek ajkán még ott ragyog az ártatlanság pirja, te is remélsz ugy-e? Vágy kélja te szivedben is, édes, boldogító vágy: hátha! Hátha az új esztendő megvalósítja a te álmaidat is s eljön érted az a tündérkirályfi, akit rajongó képzeleted alkotott magának.

Remélj, remélj csak s reméjete-k ti is mind, akik az új esztendőtől várjátok a nagy fordulatot az életetekben; hiszen a remény, az édes boldogító remény sokszor többet ér a csunya valóságnál. Üdvözöljétek örömmel az újszülött csecsemőt, hátha magánál rejtegeti álmaidot kulcsát.

Mi pedig, kik *Sylveszter* éjszakáján és itt a redakcióban rójjuk egymás mellé a betűket, íróasztalunk előtt görnyedve, míg a mulató világ habzó pohárral kezében köszönti átmulatott éjjel után az évfordulót: az óra éjféli ütése mi is abbahagyjuk egy pillanatig a munkát s boldog új esztendőt kívánunk azoknak, a kik hozzánk és a kiadóhivatalhoz legközelebb állnak: *előfizetőinknek, olvasóinknak, munkatársainknak!*

— **Az Aradi Közlöny naptára.** Az *Aradi Közlöny* 1904. évi *Nagy Képes Naptára*, melyet összes előfizetőink ajándékba kapnak, most van expedálás alatt a vidékre. Mivel a vaskos munkát több ezer pél-

dányban kell postára adnunk, a kiadóhivatal akkép intézkedett, hogy a naptárt csoportokba osztva szállítja, de úgy, hogy legkésőbb újévig az összes vidéki előfizetők kézhez kapják az értékes, nagyszabású ajándékot. A mai napon a *körös-völgyi vonal* mentén lakó előfizetők címe ment szét a naptár. — Ujonan belépő előfizetők is úgy helyben házhoz hordva, mint vidéken postán küldve ingyen és bérmentve megkapják az értékes, harminc nyomott iv terjedelmű és diszesen bekötött könyvet mindaddig, míg a készlet tart.

— **Tizenöt év a toll szolgálatában.** Az aradi újságírói kar egyik kiváló tagja, *Vass Géza*, az *Aradi Közlöny* helyettes szerkesztője, ma szép és ritka jubileumot tart. Ma van *tizenöt éve* annak, hogy *Hindy Arpád*, az „Aradi Közlöny“ akkori szerkesztőjének meghívására lapunk munkatársa lett. Aradra *Szegedről* hívta meg *Murai Károly*, aki a még igen fiatal emberben a *Szegedi Napló* munkatársában felfedezte a kitűnő újságírót. Két és fél évig az *Arad és Vidék*-nél dolgozott, mielőtt lapunk kötelékébe lépett. Azóta *Vass Géza* ritka hozzáértéssel, páratlan lelkesedéssel rójjá a betűket egymás mellé. *Vass Gézát* legjobban határtalan szerénysége jellemzi. Ezt a jubileumot is letagadja, olyan neki ez a nap, mint minden más. De mi tudomást veszünk róla, mert benne a kedves kollegán kívül tiszteljük, becsüljük és szeretjük a lankadatlan munka emberét. *Vass Gézát* ezen csendes és zajtalan jubileuma alkalmából kartársai a szeretet sokféle jelével halmozták el. Az aradi társadalom, a mely ép oly rokonszenyvel és becsüléssel veszi őt körül, mint a milyen szeretettel ragaszkodnak hozzá kollegái, és az ő tesvérel e lap műhelyében, bizonyára örömmel fogja venni ennek a csöndes jubileumnak. Újságíró ünnep ez; dísz, csillogása, zaja nincsen; munkában telik el, és a lázas munka forgatagában csak néhány jó szívből jövő szó az, a melylyel a régi, érdemes társat köszöntik a többiek.

— **Hálaadó istentiszteletek.** A mihoriták új templomában ma délután 5 órakor *Osák Cirjék* dr. tartományi rendfőnök az év utolsó napja alkalmából fényes segédlettel ünnepélyes *Te Deum*-ot mondott. A templom a hálaadó istentiszteletre zsufolásig megtelt közönséggel, a mely áhitatos imában fohászokodott az Urhoz, hogy az elmúlt évben megsegítette s kérte egyben a Mindenható kegyelmét a küszöbön álló új esztendőre. Hálaadó istentisztelet volt az évforduló alkalmából a várbeli plébánia templomban s a protestáns egyházakban is. Holnap a templomokban ünnepi istentiszteletek és alkalmi predikációk lesznek.

— **Ujévi tisztelgések.** Aradmegyénél a hivatalos újévi tisztelgések holnap, újév napján fognak végbemenni. Az újévi jókívánatokat a tisztviselőkar nevében *Schill József* főjegyző adja át *Dálnoki Nagy Lajos* dr. alispánnak, aki viszont a tisztviselői kar élén *Urbán Iván* főispánt fogja üdvözölni. A törvényszéknél *Bibicey Ferenc* bíró fogja *Ottórubay Károly* elnöknek a törvényszék jókívánatát tolmácsolni; az ügyészség részéről *Meszlényi Antal* kir. ügyész végzi ezen aktust. A városházán, ahol ma délután fél háromkor volt ez év utolsó tanácsulése, az ülés befejeztével *Institoris Kálmán* polgármester meleg beszédben fejezte ki a tanács tagjainak elismerését az ez évi lelkiismeretes, buzgó és eredményes munkájukért. Együttal munkakedvet és kitartást kívánt nekik a jövő esztendőre is. A tanács nevében *Kádas Kálmán* főjegyző köszönte meg a polgármester elismerését, biztosította őt ragaszkodásukról, a

gérte, hogy a város előmenetele érdekében a jövőre is változatosan ambícióval fognak működni. Ezzel a tisztelgés kölcsönös jókívánatok kifejezésével véget ért. Az *aradvárosi szabad-elvűpárt* szintén holnap, délelőtt 11 órakor fog tisztelegni, *Tagányi* István pártelnöknel, azután ennek vezetése alatt *Urbán* Iván főispánnál és *Institóris* Kálmán polgármesternél. A párt ezenkívül táviratban fogja üdvözölni *Tisza* István gróf miniszterelnököt, az összkormányt és *Podmaniczky* Frigyes bárót, az országos szabadelvű párt elnökét.

— **Beksics visszavonulása.** Budapestről táviratozza tudósítónk: *Beksics* Gusztáv a mai napon egészségi okokból megvált a félhivatalos *Magyar Nemzet* főszerkesztői állásától.

— **Új közigazgatási gyakornok** *Urbán* Iván főispán *Schauer* Gábor végzett joghallgatót Arad megyéhez közigazgatási gyakornokká nevezte ki s szolgálattételre az aispáni hivatalhoz osztotta be.

— **Eljegyzések.** *Kristóffy* Erzsike kisasszonyt *Kristóffy* József orsz. képviselő, az Arad-és-ánádi egyesült vasutak igazgatósági tagjának s a szabadelvűpárt egyik legelőkelőbb, rokonszenves alakjának bájos leányát eljegyezte *Ottlik* Lajos földhitelintézeti tisztviselő Budapesten.

Hepke Artur fehértemplomi m. kir. erdész eljegyezte *Brunhuber* Lenke kisasszonyt, *Brunhuber* József leányát Aradon.

— **A Pester Lloyd jubileuma.** A *Pester Lloyd*, Magyarország legelőkelőbb német nyelvű napilapja holnap ünnepi fennállásának ötven éves évfordulóját. Ez alkalommal jubiláris számot ad ki, amely tizenkilenc nyomtatott iv terjedelmű lesz, és háromnegyed kilogramm súlyú: valóságos kötet. A lapba *Hieronymi* Károly, *Wekerle* Sándor, *Szell* Kálmán és közéletünk több más kitűnősége írt cikkeket.

— **A Balaton befagyott.** Keszthelyről táviratozzák: A Balaton teljesen befagyott. A négy centiméter vastagságú jeget már a jégvermekbe hordják.

— **Japán háborút akar.** *Tokió* távirat jelenti: A japán kormány értesítette az összes hatalmak kormányait, hogy a helyzet a mai formájában immár tarthatatlan. Japánnak feltétlenül cselekedni kell, ha Oroszország kormánya azonnal nem acceptálja a japáni diplomácia feltételeit. Japán nem várhat tovább Oroszország ultimátumára.

— **Lueger szilveszteri beszéde.** Kedves jó barátok, a bécsi polgármester, a bécsi polgárklub Szilveszter-ünnepélyén újra kirohant Magyarországra ellen. *Lueger* ur ez alkalommal beszédet tartott és — mert ez ugylátszik már mániája neki — ebben a beszédeben is juttatott egy oldalvágást Magyarországnak. Az osztrák hazában, mondotta *Lueger*, nagyon szomorúan állanak a dolgok, akiknek szeretni kellene egymást, elkeseredve tekintenek egymásra, odaát a Lajtán túlról pedig a leggonoszabb ellenség leselkedik. Ez az ellenség persze — ki lehetne más? — Magyarország. *Lueger* azzal fejezte be beszédét, hogy az osztrák haza remélhetőleg ismét talpraáll és ellenségeit, bárkik legyenek is az azok, leveri. A bécsi polgármester folytonos fenekedése Magyarország ellen kezd mulatságos lenni. *Lueger* ur, ha így folytatja, előbb-utóbb el fogja érni, hogy még odaát az osztrák hazában se fogja őt senki komolyan venni.

— **Függetlenségi jelöltek.** A megüresedett nagyszőlősi választókerületben a függetlenségi párt *Magriday* Ferencet, a mura-seécsi választókerületben pedig *Török* Bálintot lépte fel képviselőjelöltként.

— **Halálozás.** Az aradi postahivatalnak gyászosa van. Egy posta-távírdá kezelő hait meg:

Szentmártoni Laura, a ki egy kollegájának, *Schulde* Frigyes posta-távíró tisztnek volt a hön szeretett felesége. A megboldogult asszony 27 évet élt s ma este 8 órakor hait meg hosszú szenvedés után, árván hgyva kis leánykáját. Tragikus rendelkezése a sorsnak, hogy *Schulde* Frigyesnének négy leánytestvére volt s ezek is valamennyien vele hasonló korban rövid idő előtt haltak meg.

— **Merénylet egy magyar báró ellen.** *Skutariba* táviratozzák: *Nopcsa* Ferenc báró, a 2-ik számú osztrák-magyar huszárezred tartalékos kadétja ellen a mai napon merényletet követtek el. Épen egy lovas csapattal érkezett *Skutariba* s a város főutcáján egy volt mohamedán csendőr, akit a reformok életbeléptetése alkalmával elbocsájtottak a szolgálatból, revolverrel rálőtt a báróra. A golyó nem tett kárt *Nopcsában*, csak a csákóját lukasztotta át. A merénylőt nyomban letartóztatták.

— **Meteor az időjárásról.** *Meteor* az időjárásra vonatkozólag a következő jelentést teszi közzé: December hava, bár a jelzett hideg időt eleinte nem hozta meg, mégis a megirt csomópontok napjain a lég hőmérséklete a fagypontra szorította a hőmérőt. E hőmérséklet majdnem mindég csupán egy napra szorított, különben pedig december havában meglehetősen egyforma természetű volt az időjárás és pedig 2—5°C közötti hőmérséklet mellett boros, nyirkos, ködös és csapadékos. A bolygók állásából jövő hideg jellegű idő azért nem érvényesülhetett előbb, mivel a napon-c hónapban igen erős kitörések voltak, amelyekről a foltok nagymennyisége és óriás alakjai tanuskodtak. E kitörések meleg jellegű rezgéseivel egyesülve, légkörünkben a hűvös, nyirkos, borult és csapadékos időjárást idézték elő, mint a két erőhatás természetesen következményét. A bolygók hideg jellegű néli fogva jelzése szerint karácsonykor kellett elernie a hidegnek decemberi maximumát és ezen ünnep előestéjén fagypontra is szállott a hőmérő s a 25 ki csomópont hatása alatt a délelőtt folyamán erősebb hóesés állott be, fehérré téve a legtöbbek által feketének gondolt karácsonyi ünnepeket. December hó utolsó napjainak időjárása a bolygók állásából következtetve még mindig hideg jellegű, míg január hó első felére a bolygók részéről jött hatás indifferens, amelyre inkább csak a nap sugarainak ferde esése érvényesül, ami pedig mint tudva van, szintén hideg jellegű ezen időszakban. A napon vegbe ment vagy végbe menő jelenségek a teljes borulat miatt meg nem figyelhetők, így ezek számításba sem vehetők. Január hó első felének csomópontjai 8—8—13 ra esnek, leginkább szeles, viharos jelleggel.

— **Gondnokság alá helyezett kereskedő.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy az aradi törvényszék *Lévai* Ignác 49 éves, kereskedő, te novai lakost, mint elmebeteg, gondnokság alá helyezte.

— **Házasság.** *Böhm* Lajos ó-szent-annai uradalmi gazdatiszt január hó 12-én tartja esküvőjét *Schleisinger* Cécilia kisasszonnyal, *Schleisinger* Károly kovaszei kereskedő leányával.

— **Biztosítási körökből.** Az aradi ipar és népbank körlevelben hozza a közönség tudomására, hogy az *Adria* biztosító társulattól birt vezérügynökség képviselővel és vezetésével szombatsági *Sármezey* Akost bizta meg, feljogosítván őt a vezérügynökség cégének jegyzésére. Az ügyvezetést továbbra is az eddigi titkár, *Salgó* Pál fogja ellátni.

— **Adomány.** Az Arad csendi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság az Aradi kereskedelmi testületnek öt darab egy ezer korona névértékű internátusi kötvényt adományozott, mely adományért hálás köszönetet mond a testület nevében: *Tedeschi* Viktor, elnök.

— **Nagy gyárégés a fővárosban.** Budapestről táviratozza tudósítónk: Ma hajnalban a békésen szendegő fővárost az a rémhir költögette álmából, hogy ég a petroleumgyár. A hír igaznak bizonyult és a kerületi tűzörségek, valamint a központi tűzoltóság kocsjai rohantak igyekeztek a Külső soroksári útra, ahol a 7. szám alatt levő *Berg*-féle kőolajfinomító gyár

egyik épülete lángokban állott. A veszedelmes tüzhöz, amely az e ész gyárat légberöppüléssel fenyegette, kivonultak a központi tűzörségen kívül a kerületi és az önkéntes tűzoltók. Megjelent a hajnali tűznél *Szeczervovszky* Szaniszló tűzoltó főparancsnok és *Markusovszky* tüzfelügyelő, továbbá kivonult a katonai készenlét, a rendőrség és a mentők. Szerencsére emberéletben nem esett kár, noha két tartály fölrobbant, de a gyár hét legnagyobb tartályát, valamint a telt raktárt és az épületeket sikerült megmentenie a derekasan dolgozó tűzoltóknak három órai erős munka után. A tűz a kazánok túlhevítéséből származott, ami nagyon gondatlan dolog az olyan gyárban, ahol robbanó anyagok vannak felhalmozva. A kár körülbelül 80.000 korona.

— **Nyilatkozat.** Az alábbi sorok közlésére kértek meg bennünket:

Tekintetes Szerkesztő Ur! Most utólag értesülök arról, hogy az „Aradi Közlöny”-ben egy cikk jelent meg rólam, mely többek között azt írta, hogy én „az adósságok tengerébe merülve, hitelezőim előtt elszöktem, illetve eltűntem és a rendőrség köröz.” Budapesten lakván, aradi lapok nem kerültek kezembe s ismerőseim és barátaim révén csak most jutott tudomásomra, hogy személyemmel ily kedves formában foglalkozott a sajtó. De minthogy ezen közlemény az igazságot és valóságot nélkülöz, és úgy amint a hiriapilvasó közönségnek feltalálva lett, egyéni reputációmra nézve siralmas, igen kérem következő, a való tényállást feltüntet, helyreigazító soraimnak b. lapjában helyt adni: *En Aradról nem szöktem meg, de feljöttem Budapestre magamat gyógykezeltetni. Ezt az aradi máv. üzletvezetőségnek melynek irodavezetője voltam, be is jelentettem. Rendőri körözésről szó sem lehetett, mert semmitéle törvénybeütköző cselekményt el nem követtem. Tény, hogy az aradi máv. üzletvezetőség a hivatalos vasúti útján (amely lap csupán vasutasoknak és nem a nyilvánosságnak szól) felszólított, hogy 14 nap alatt újból szolgálattételre jelentkezzen. En azonban, minthogy éppen a vasúti szolgálat illetve *Valkányi* Rezső titkár embertelen és rosszakaratu bánásmódja tett betegzé ekkor már elhatároztam, hogy az aradi üzletvezetőséghez addig visszama nem térek, míg egészségem teljesen helyre nem áll. Így áll az ügy. Az tehát, hogy rendőrileg köröztettem, valótlán, mert körözletésemre éppenséggel semmi ok nem volt és nincs ma sem. Távozásom teljesen az én privát ügyem. Kérem ezen helyreigazító sorok közlését. Teljes tisztelettel *Halos* Dezső.*

— **A primadonna becsülete.** *Ruzsinszky* Ilona, a nagyváradi színház primadonnája még a nyáron becsületsértését feljelentette a férjét, *Berezsky* Lajost, akitől válik. Az ügy tárgyalása tegnap folyt le a nagyváradi járásbírósnál, *Eperjessy* bíró előtt. A panaszos primadonnát *Lánczi* József dr. képviselte, *Berezsky* pedig *Kardos* Samu. A tárgyalás teljes elégtételt szolgáltatott a megbántott művésznőnek. *Kardos* Samu fele nevében kijelentette, hogy sajnálja az inkriminált cselekményt, nem akarta *Ruzsinszky* Ionát megsérteni és bocsánatot kér. *Lánczi* dr. erre visszavonta a panaszt, mire az eljárás végét ért.

— **Letartóztatás háztűznézés közben.** A csongrád megyei Dorozsmarói komikus esetről ad értesítést tudósítónk. Néhány héttel ezelőtt egy *Bán* János nevű ügynök járta be a községet és sorsjegyeket árult engedély nélkül. E miatt *Herglöz* István dr. dorozsmai főszolgabíró 30 korona bírságot szabott ki rá. Az ipse azonban ellilant, még mielőtt leszurta volna a büntetéspénzt. Erre a főszolgabíró körözőlevelet bocsátott ki ellene. Karácsony előtt két nappal *Nagykörösről* level érkezett a főszolgabíróhoz, akit a levélben arról a szomorú dologról értesített a szerencsecadulák szabadsalom nélkül való árusítója, hogy a körözés folytán őt letartóztatták, még pedig roppant alkalmatlan pillanatban. Akkor fogták nyakon a hatósági emberek, amikor *Pápan* leánynevében volt. „Egy szőke angyal oldala meliőli hurcoltak el a vadlelkű pribékek,” — keserű a körözött ember, aki arra kéri a főszolgabírót, hogy adjon neki halasztást a 30 korona lefizetésére, amíg meg-rősül, mert „akkor lesz pénz,” *Herglöz* István

átette az ügyet a nagykőrösi hatósághoz és most már teljesen attól fog függeni, hogy kap-e haladékos a szerencsecédulák hurcolóját, amíg megüli a lakzija ünnepét.

— **Estély Drakulicsnál.** *Drakulics* Pál dr. képviselő karácsony másodnapján estélyt adott, hogy kiköszörülje a szabadkai csorbát. Vacsora közben, melyen a 150 meghívott közül csak 42-en jelentek meg, *Falcione* László és *Konyovics* Antal vármegyei tisztviselők összéveszték és ütlegelték egymást, aminek párbaj lett a következménye. Kétszeri golyóváltás után senki sem sérült meg.

— **Képesítő vizsga.** *Gebey* Sándor iparos december hó 26-án kitűnő sikerrel tette le az ácsképesítési vizsgát.

— **Gyilkosság a kocsmában.** Budapestről jelentik: Ma éjjel a Külső Soroksári ut. 31. számú házban levő kocsmában kegyetlen gyilkosság történt. Egy szerelemföltételi és bosszútól elvakult durva lelkületű henteslegény ölte meg a vetélytársát, akinek az udvarlását szereimük közös tárgya, egy külvárosi cselédleány szívesebben fogadta. A gyilkos már a büntető igazságszolgáltatás kezében van, míg a szerencsétlen áldozat iszonyu sebbel a halállal vívódik a Rókus kórház egyik kórtermében. A véres esetről tudósítók a következőket jelentik: Tegnap éjjel után *Gonda* Pál henteslegény erősen kapatos állapotban fordult be a Soroksári-ut. 31. számú aitt lévő kocsmába ajtaján. Sötét arccal, köszönés nélkül leült egy sarokasztalhoz, bort kért és ivott. A kocsmában egy másik asztal körül mulato társaság ült. Ezek ismerték *Gondát* és hívták őt maguk közé, de a henteslegény nem fogadta el a meghívást:

— Nem megyek! — szölt. — Készülök valamire!

Es újból ivott a sötét szándéku ember, aki előtt gyorsan ürültek a féltiteres flakók. Egyszerre csak benyitott a kocsmába *Fekete* Odón henteslegény. Jókedvűen jött, köszönt és derűs arccal foglalt helyet a *Gonda* Pál asztalánál. Alig ült azonban le, *Gonda*, mint a tigris, ugrott fel és szó nélkül keresztülszurta *Fekete* azzal a sertésdőlő hosszú késsel, amelyet kabátja alatt rejtgetett. *Fekete* rémes ajkiáltással, halálkölve bukott le a székről a kocsmába padozatára, míg gyilkosa szinte örjögve állt mellette és folyton ordította:

— Megboszultam magam! Most már nem bánom, ha felakasztnak is!

A leszu-t henteslegényt a mentők szállították a Rókusba. A gyilkost a rendőrség letartóztatta.

— **A tél.** Budapestről jelentik: A két nap előtt bekövetkezett hideg alaposan látszik már a Dunán. A tegnap megindult jégzajlás megkészszerződött, s a kis propellerek is bemene-kültek a téli kikötőbe, úgy, hogy most hajó a Dunán nincsen. A hőmérséklet: alaposan lehűtve nulla alatt állt még a délelőtt folyamán is. A folyammérnökhivatalhoz érkezett jelentések szerint a mellékfolyók mind apadva jéggel vannak borítva.

— **A cigány külföldön.** Hires művész a magyar „naturalista negedüs“, a mint a cigányt néhol nevezik; a síró hurjának hangjai mellett eszi a roast beefjét az angol, issza éjjeli abszintjét a francia és pezsgőzik a muzika nábob. Ahány magyar cigánybanda elmerészkedett messze idegenbe, duzzadó tárcával a zsebében és büszke öntudattal a lelkében tért vissza a hazába. Legnagyobb keletük Parisban volt s néhány év előtt nem lehetett elképzelni jófele vendéglőt cigánynóta nélkül. Már valósággal átment a verébe annak a párisi urnak és damának, hogy az osztrigát valami friss, pattogó dal mellett nyelje le; azt meg már el sem lehetett képzelni, hogy éjjel után másként tudjon a vendég a kávéházban időzni, mint a vörös attilás művészek remekelése mellett. Egy idő óta azonban megcsappant a magyar cigány népszerűsége, amint ezt Párisból írják. Azóta, hogy a cake-walk lett a mindennapi hallgató nóta, a cigányok mást se huztak, mint caké-walkot. Eleintén persze tetszett ez s ha megszólalt a kávéházban a cake-walk, valósággal lázas örömmel pattant fel a jókedvű társaság, amely még előbb nyugodtan beszélgetés a következő pillanatban tánc keredett az asztalok közt. Azonban minden mániának egy a vege: addig huzták a cake-walkot, míg végre megcsömör-

lött tőle Páris. Ha az emberek az első caké-walk hangot meghallották, bedugták a fülüket és úgy menekültek onnan. Hanem a cigány azért csak tovább huzta estétől reggelig. A kávé-kétségbeesve látta, mint maradnak el a vendégek; végre is be kellett tiltania a caké-walkot. Ekkor aztán jött a másik nóta „wiens poupoule“, a nálunk is jól ismert „Komm Karlinchen“ nótája, amelyet tavaly fedeztek fel és huzták napestétől napestéig, minden kávéházban, minden étteremben ezt zugta, fűlyölte, dudolta és énekelte az utca minden hangja. Még az omnibusz kerékei is ennek a tempójában nyikorogtak. A magyar cigány persze kapott az új népszerűsége és addig huzta, a mig — megint elmaradt e miatt a közönség a kávéházból. A nótának ez a krízise teljesen megsemmisítette a cigánykultuszt. Most már játszhatnak bármit, a közönség kerüli a zenés helyiségeket. Így lett aztán a cigány Párisban fölöslegessé. A hirt egy olvasónk küldi Párisból s óva inti a magyar bandákat, hogy jöjjenek a francia fővárosba, mert innen kikoptak.

— **Borzalmas kivégzés.** Londonból táviratozák, hogy New York közelében egy fogházban tegnap végezték ki elektromos árammal *Wife* Frank néget, aki rablógyilkosságot követett el. A halálraítelt, amint a vasszéknben leköltözve ült, visszatartotta lélekzetét s ezért hatszor kellett testén keresztülvinni az 1700 voltos áramot, míg megölte. A kivégzést ellenőrző törvényszéki orvos az izgatottságtól elájult, mikor pedig a negyedik áram sem hatott és az orvos konstatálta, hogy a halálraítelt szíve még mindig ver, annyira rosszul lett az orvos, hogy kivitték a vesztőhelyre.

— **Birtokcsere.** *Dank* Ferenc és neje *Viktor* Anna eladják az aradi 788. sz. tjkvben felvett 226 □-öl üres telket 1840 koronáért *Voknu* János és neje *Bierbauer* Borbálának. — *Tregle* Fülöp és neje *Filló* Juliaana eladják az aradi 1288. sz. tjkvben felvett trembita-utcai 14. sz. házat 3600 koronáért *Vondrik* Árpád és neje *Jachini* Matildának. — *Róth* Henrik eladja az aradi 214. sz. tjkvben A+1. a. felvett *Boros* Beni-téri 5. sz. házat 6800 koronáért *Reusz* Sándornak. — *Krivány* János eladja az aradi 2007. sz. tjkvben felvett kapadcai 17. sz. házból az őt illető felerészt *Purmann* Anónának 350 koronáért. — *Gásza* Béla ajándéka adja az aradi 4088. sz. tjkvben felvett *Kossuth* utcai 8. sz. házból az őt illető fele részt neje, szül. *Fischi* Alojziának. — *Kresz* János eladja az aradi 4104. sz. tjkvben felvett *Kossuth* utcai 26. sz. házat 10000 koronáért *Kállay* Ernő és neje *Virág* Juliannának. — *Wagner* Jozsef, *Ferenc* és *Pichler* Jánosné *Wagner* Anna eladják az aradi 6286. sz. tjkvben felvett 297 □-öl üres telket 1400 koronáért *Heim* Ferenc és neje *Schwefel* Annának. — *Szávicz* György és neje *Méder* Anna eladják az aradi 2847. sz. tjkvben felvett szeglet-utcai 18. sz. házat 3200 koronáért *Schwarz* Lipót és neje *Reiner* Amáliának.

— **Finom cipők összehozása.** A Szabadság-téren, *Porter* Vilmos Nagy Áruházában igen jelentős menny raktár torlódot össze különösen finom cipőkben. Ez a körülmény arra indítja az áruházat, hogy a finom cipőket rendkívül lezárt áron bocsássa eladásra. Arik tehát barátjai az olcsó bevásárlónak, bizonyára nem fogják elmulasztani ezen ritkán kínálkozó alkalmat. Hisz most ugy is beállt már a havi tél és mindenkinek van szüksége jó cipőre. Bőlelt posztó szatu lábbelikben igen nagy a választék (ugy hölgyek, mint férfiak számára). A *Porter*-féle cipők minőségét pedig ismeri az egész Arad: Ugy jó készítésű, sikkos és elegáns lábbelit másutt alig szerezhettünk be.

— **Építkezés folytán sátorba való átköltözködés előtt,** raktáron levő összes inga órák, ezüst diszmu árak leszállított árban kiadásra. *Gralert* J. és fia óras és ékszerésznél. Olcsó szolid karácsonyi ajándékok óriási választékban.

— **Nátha, köhögés, rekedtség, nyálkásodás és torokbeli ingerlés** kitűnő hatása a Senega melipasztilla. *Kapható* *Kossuth* gyógyszerárában, *Boros* Beni-tér 15. (Dongli ház) Ara egy korona.

— **Szoba ilatok** a legfinomabb minőségekben. 1 üveg 70 fillér *Vojtek* és *Weisz* cégnél Aradon.

—x— **A legújabb jószabású női és gyermek felöltőket** legolcsóbban beszerezhetjük a szolid és előzőkenyek általánosan ösmert *Schwartzberger*

Manó cégnél, kinek *Vörösmarty* utca 3. sz. alatti kizárólagos női felöltő áruházában a. őszi és téli újdonságok nagy választékban már megérkeztek. A cég fenti módorban a t. vevők irényeit minden irányban kielégíteni ezutánra is főbeadattá tüzte ki.

Uj evezős egyesület.

(A „Rajta“ megalakulása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31.

Az aradi sportélet egyre lüktetőbb erőibe új vért öntött egy lelkes sportbarátokból és aktív sportemberekből álló kis társaság, melynek tagjai, ha számszerűt még most kevesen is, de a siker reményével alapították meg Aradon immár a második evezős egyesületet.

Az aradi sportélet virágzását jelenti ez a klubalakulás, mely mindazok szemében, akiknek a sport felvirágzása szívükön fekszik, csak örvendetes jelenség. Van Magyarországon akárhány város, ahol a kedves előfeltételek mellett sem tud virágozni az evezős sport, míg Aradon már a második ily nemű egyesület bontja ki zászlóját. Az új evezős egyesület egy másik, régi aradi sportegylet, az *Aradi Tornaegyesület* védő szárnyai alatt fog felüldni, mert önállóan berendezkedni evezősegyesület csak akkor tud, ha jelentékenyebb tőkéje van. Ez azonban minden új egyesületnél rendszerint hiányzik.

Az Aradi Tornaegyesület alosztályaké-

létesült új egyesület ma délután alakult meg a Központi kávéházban. A szakosztály a „Rajta“ evezős egyesület címet fogja viselni.

Az értekezleten jelen voltak: *Steinitzer* Pál dr., a tornaegyesület alelnöke, *Nagy* Sándor a tornaegyesület művezető titkára, továbbá *Szegő* Hugó dr., *Somló* Ármán dr., *Tabakovits* György dr., *Matusik* Márton, *Auszterveil* László dr., *Bajthay* Mihály és *Auszterveil* Géza.

A jelenvoltak kimondták az alosztály megalakulását, továbbá azt, hogy aki az alosztály tagja kíván lenni az a havi két korona tagsági díjon kívül az Aradi Tornaegyesületbe is tartozik beiratkozni.

Auszterveil Géza vegyész mérnök az alosztálynak ajándékozta egy négyevezős csolnakját, melyet egyelőre a tornaegyesület öltözésében fognak elhelyezni. Ha a tagok száma és az alosztály anyagi helyzete megengedi, akkor új csolnakokat fognak beszerezni, és pedig az előre megállapított program szerint egy kétevezős csolnakot. Az alosztály célja, mint ezt ma hivatalosan megállapították, az evezést sportszerűen kultiválni.

A megbeszélés folyamán felmerült az az ötlet, hogy az *Aradi Korcsolyázó Egyesület* és a *tornaegyesület* fuzionáljon, ami mindkét egyesületnek mérhetlen előnyökkel szolgálna.

Az evezős osztály működését márciusban kezdi meg ünnepélyes csolnak-keresztelő kíséretében.

Fogházra ítélt képviselő.

(Valasek ügye a Kurján.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 31.

Ma tárgyalta a kuria első büntető tanácsa, *Kelemen* Mór elnöklété alatt azokat a semmisségi panaszokat, a melyeket *Valasek* János tót nemzetiségi országgyűlési képviselő izgatása miatti pörében benyújtott.

Valasek János az általános választások alkalmával a verbói kerületben lépett fel képviselőjelöltül s midőn Krakovában programbeszédében tót nyelvű iskolákat, tót biráskodást és tót adókönyveket követelt, az iskolákról a következőket mondta, néhány tanu szerint:

— Menjenek a magyarok Azzsiába s ne mér-

gezzék meg a népet a magyar nyelvvel. Oda fogok hatni, hogy a jegyzőt és orvost ne a szolgabíró jelölje, az adókönyveket és végzéseket tót nyelven fog kellenni kiadni s ne legyen a tót nyelv olyan elnyomott, mint a legutolsó kecsis nyelv.

Valasek Jánost meg is választották képviselőnek s bár a kisebbségben maradt ellenpárt megtámadta a választást, a kuria választási tanácsa a petíció elutasításával igazolta Valasek megválasztását.

Az ügyészség ekkor pörbe fogta a képviselőt izgatás miatt s a nyitrai törvényszék vád alá is helyezte a magyar nemzet elleni izgatása miatt. A főtárgyaláson Valasek mindent tagadott s önmagát nagy hazafinak mondta, de a tanúk intelligensebb része bizonyította az ügyészség által inkriminált kitételeket. Így bebizonyosodott, hogy Valasek azt mondta programbeszédében, hogy menjenek vissza a magyarok Ázsiába s legyen minden úgy, mint ezer év előtt. Valamint az is bebizonyosodott, hogy a magyar nyelv és nemzet ellen lázított.

A törvényszék Valaseket három havi államfogházra és 300 korona pénzbüntetésre ítélte.

A pozsonyi kir. ítélőtábla egy évre emelte fel a vádlott képviselő államfogházbüntetését és 1000 koronára a pénzbüntetést.

A kir. kurlán Tarnai János referálta ma nagy részletességgel a per anyagát. A tanács hosszas tárgyalás után Thassy Pál koronaügyész meghallgatása után az összes semmisségi panaszokat, mint alaptalanokat elutasította, ez által a táblai ítélethez hozzájárulván. Ez ítélet jogerőssé emelkedésével közölni fog, a képviselőház elnökével, a belügyminiszteriummal s mivel Valasek ügyvéd is, a pozsonyi ügyvédi kamarával.

NAPIREND.

Január 1. Péntek. Róm. kath. naptár: Újév. — Protestáns naptár: Újév. — Görög-keleti naptár (december 19.): Bonifác. — A nap két 7 óra 34 perckor, nyugszik 4 óra 1 perckor.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Breklye-museum helyisége melletti kútszem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhébb, nyugaton, délen elvélve csapadék. Január 2. Városi rendkívül közgyűlés délután 4 órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 31.

Delitársaság. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv élénk. Szilárd irányzat mellett 55,000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérig drágább áron. Egyéb gabonaneműek közül rozs 5 fillérrel drágább. Időjárás hideg. Kétféle. Berlin 1/4, Páris 10 olcsóbb.

Zárás 10 órakor.

Buza 1904. áprillisa	7.90 — 7.91
Buza 1904. októberre	7.68 — 7.69
Rozs 1904. áprillisa	6.69 — 6.70
Zab 1904. áprillisa	5.51 — 5.52
Tengeri 1904. májusra	5.21 — 5.22
Répe 1904. augusztusra	11.75 — 11.85

Zárás 3 órakor.

Buza 1904. áprillisa	7.86 — 7.87
Buza 1904. októberre	7.66 — 7.67
Rozs 1904. áprillisa	6.65 — 6.66
Zab 1904. áprillisa	5.50 — 5.51
Tengeri 1904. májusra	5.20 — 5.21
Répe 1904. augusztusra	11.75 — 11.85

Zárás 5 órakor.

Osztak hitelrészvény	683.50
Magyar hitelrészvény	778.—
Loszánitólóbank részvény	461.—
Rima-Murányi vasúti részvény	502.—
Osztak-magyar államvasúti részvény	672.50
Közuti vasút	599.50
Városi villamos vasút részvény	327.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— December 31. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban 116—5 fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 122—4 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 122—3 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 122—3 fillérig.

Szerbiát: Nehéz páronként 280 kilogrammon felül sulyban 120—1 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 118—9 fillérig, könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 118—9 fillérig.

Számlák. December 28. napján volt készlet 25,228 darab, december 29. napján fölhaltatott — 50 darab, december 30. napján elszállított 768 darab, december 30. napjára maradt készlet 24,430 darab. A hizott sertésárak irányzata: Szilárd.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. u. é. k!

Az Aradi Közlöny

szervezősége és kiadóhivatala.

A. t. közönség szives figyelmébe kívánjuk itt ajánlani, hogy miután szerkesztőségünknek es kiadóhivatalunknak évek hosszú sora óta külön-külön telefonja van, a kérdezősködések gyorsabb elintézése végett a szerkesztőséget csak kizárólag a lap szellemi részére vonatkozó ügyekben méltóztassék felhívni. Az előfizetésekre és hirdetésekre vonatkozó mindennemű kérdezősködés, elmaradt lapszámok reklamálása, a kihordás körül felmerülő netaláni panasz stb. a kiadóhivatalra tartozik. Ezt a figyelmeztetést főleg azért kívántuk közzétenni, nehogy a hozzáink, vagy a kiadóhivatalhoz fordulókat a telefon szétkapcsolása és újabb összekötése által a kért felvilágosítással megvárakoztassuk. A szerkesztőség telefon-száma: 357, a kiadóhivatalé 151.

N. E. Arad-Csála. A Magyar gazdaszonyok országos egyesületének címe: Budapest, VII., Damjanich-utca, 29. Többi kérdésére, sajnós, felvilágosítással nem szolgálhatunk. A naptár kiküldése iránt a kiadóhivatal már intézkedett.

H. Gy. Galsa. Igen természetes, hogy önnek is megküldjük, valamint mindazoknak, kik a címtár összeállításában segítettek Jó kívánságát köszönjük és hasonlókkal viszonzzuk.

Ella, Világos. Maj elolvassuk. Ha közölhető lesz, milyen nevet írjunk a cikk alá?

Nemzeti színház.

Pénteken, 1904. évi január hó 1-én:

Bérletszűnet. Bérletszűnet.

Délután 3¹/₂ órakor, fél árákkal:

A cigánybáró.

Operette 3 felvonásban. Irták: Jókai Mór és Schnitzer Ignác. Fordították: Gerő K. és Radó A. Zenéjét szerzezte: Strauss János.

S Z E M É L Y K K:

Zsupán	Füredi J.	Szafti, leánya	Fekete A.
Arzena	Fóti Frida.	Barinkai	Németh J.
Mirabella	Pajor Agnes.	Gábor diák	Békassy Gy.
Ottokár, fia	Juhász József.	Pali, cigány	Juhász S.
Gróf Carnero	Ligeti V.	Józsi, cigány	Győre Alajos.
Czipra	Répcy G.	Minna	Szilassy J.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Bérlet 90. sz. Páros.

Este 7¹/₂ órakor, rendes árákkal:

A vörös sapka.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irtá: Vidor Pál. Zenéjét szerze: Erkel Elek.

S Z E M É L Y K K:

Ambrus István	Békás Gyula.	Kántor	Győre Alajos.
Orzse, neje	Csigaházi E.	Vőfély	Kley Jucika.
János, fiuk	Könyves J.	Nyosolyó lány	Kley Marika.
Terez, neje	Gazdi A.	Irna	Szabó R.
Anikó, húga	Gőz Aranka.	Egy honvéd	Juhász József.
Jucika	Fóti Frida.	Szurok	Ligeti V.
Szél Matyi	Békassy Gy.	Bakter	Füredi J.
Fésüs Mihály	Simon Jenő.	Csosz	Juhász S.

Kezdete este 7 és fél órakor.

Vasúti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL

Budapest felé indul:

Hagyváradra reggel	5.10
Gyorsvonat reggel	8.18
Személyvonat d. e.	11.20
Gyorsvonat délután	4.21
Személysz. tv. d. u.	4.45
Személyvonat este	9.35

Erdélyi fete:

Személyvonat reggel	6.35
Gyorsvonat délután	12.11
Soborsing délután	2.04
Személyvonat d. u.	4.07
Radnára délután	6.35
Gyorsvonat este	7.18

Temevár felé:

Személyvonat reggel	6.15
Személyvonat d. e.	11.56
Vegyesvonat délután	5.—

Szeged felé:

Személyvonat reggel	5.—
Vegyesvonat reggel	7.10
Személyvonat d. u.	4.11

Brád felé:

Személyvonat reggel	6.25
Vegyesvonat d. u.	12.06
Turahonozig szm. du.	4.30

ARADRA

Budapest felől érkezik:

Személyvonat reggel	6.08
Személysz. tv. reggel	9.10
Gyorsvonat délelőtt	11.31
Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat este	7.11
Szm. Szolnokról este	9.—

Erdélyi felől:

Soborsing reggel	6.59
Gyorsvonat reggel	8.08
Személyvonat d. e.	10.50
Radnáról délután	2.36
Gyorsvonat délután	4.06
Radnáról vas. és ün. e.	8.13
Személyvonat este	9.05

Temevár felől:

Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. u.	3.44
Személyvonat éjjel	10.59

Szeged felől:

Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat este	10.33

Brád felől:

Gurahonozó szm. v.	8.03
Vegyesvonat d. e.	11.—
Személyvonat este	6.56
Pankotáról sztv. este	9.20

Metromenetek

Arad—Városháza és Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel	8.04	Mezőhegyes felől reg.	6.48
Battonya felé d. u.	12.01	Battonya felől d. e.	11.30
Mezőhegyes felé este	5.29	Battonya felől d. u.	4.01

Arad—Új-Szent-Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg.	6.10	Kétegyháza felől d. e.	12.—
Kétegyháza felé d. u.	12.35	Kétegyháza felől este	6.06

NYILTTÉR.*

Értesítés!

Alólirott tisztelettel felkérem Arad és vidéke nagyerdemű vevőimet és rendelőimet tájékoztatás végett, hogy a

Kossuth-utca 2. szám alatt

(Kovács Ferenc)

által elkövetett, némileg a lapokban ismeretett események miatt, — nehogy ezekből reám is legkisebb árny vagy hátrány háramolják, — kénytelen vagyok műhelyemmel együtt ezek miatt

elköltözni,

és iparom gyakorlását egyidőre beszüntetni, mit azonban, ha alkalmas üzleteliséget talállok, 12 év óta fenálló és szep-lőtlen hírnévnek örvendő iparomat újból üzembe fogom helyezni, b. vevőimet és megrendelőimet annak idején bátor leszek értesíteni. 2858

Kiváló tisztelettel

Zimmermann József,

kocsi- és kerékgyártó.

TELJESEN PÓTOLJÁK

a francia cognacot

gróf KEGLEVICH ISTVÁN utóda

hirneves promontori cognac-gyár

(alapítva 1852.)

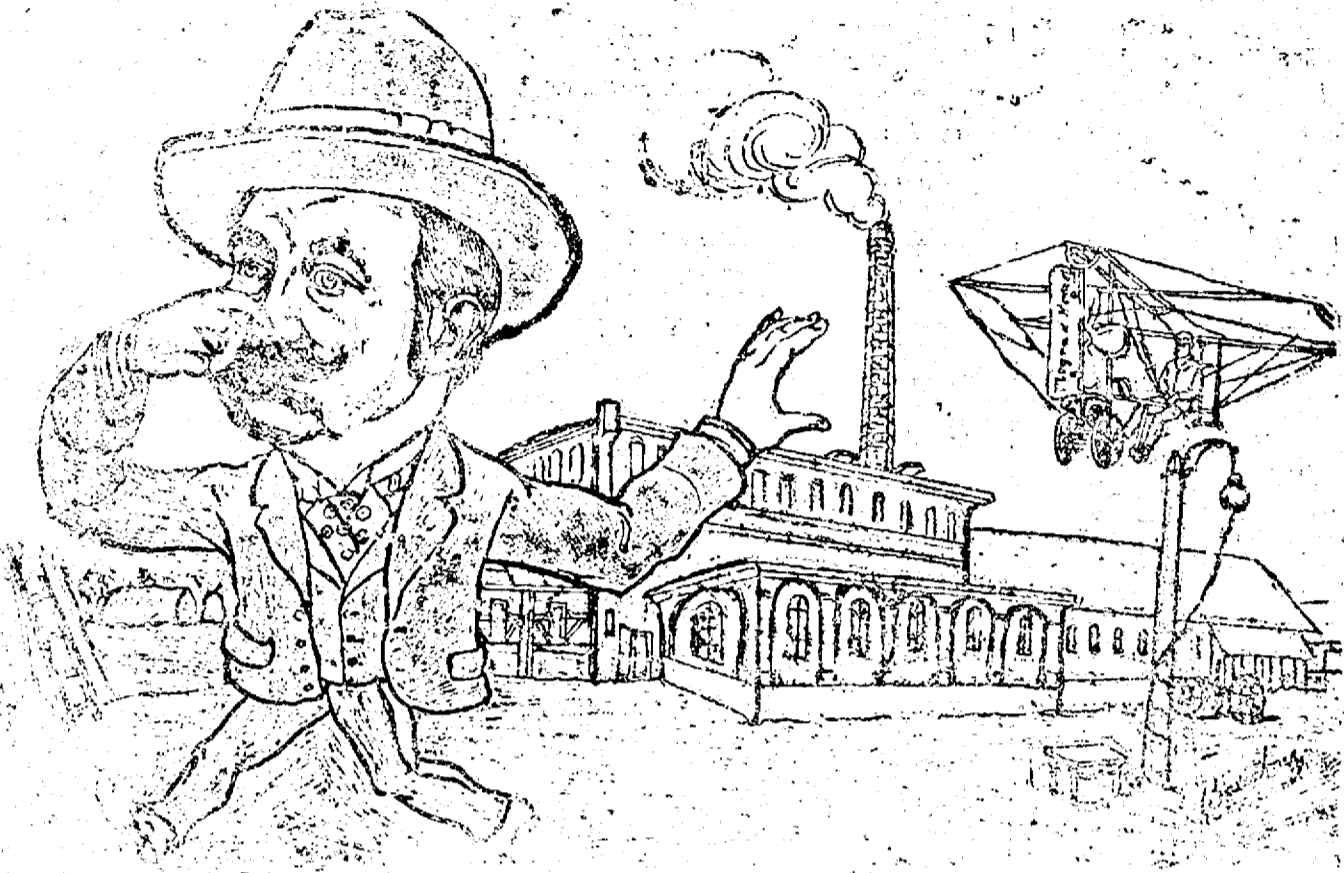
2802

mindenütt kapható gyártmányal

Központi iroda és gyártelep: Budafok.

Az év eseményeiből.

— Képes krónika. —

Hogy a múltó évet kitorja a másik
Eszomoru tényen örvendünk rogyásig.
Dicsérjük a holtat írásban és képen,
Állva, ülve, járva, szóval mindenképen,
S amivel szegénynek disztelen sirtásunk,
Rimben bucsuztatja belső krónikásunk :

Illatos a szegfű, illatos a rózsza,
Illatos e gyár is, ez már régi nóta.
Van, ki az illatnak azt mondja, hogy: Ácsi!
Pusztulj el előlem! (Példa rá *Lukácsy.*)
Van ellenben ember, ki élvezetképen
Kéjesen szagolja a repülőgépen.

Soprósi lázadás. Ez az utójáték,
Soprós hölgyek mellett ülnek a bakák.
Bizony furcsa módszer (lásd a fönti képet)
Csillapítás helyett izgatni a népet.

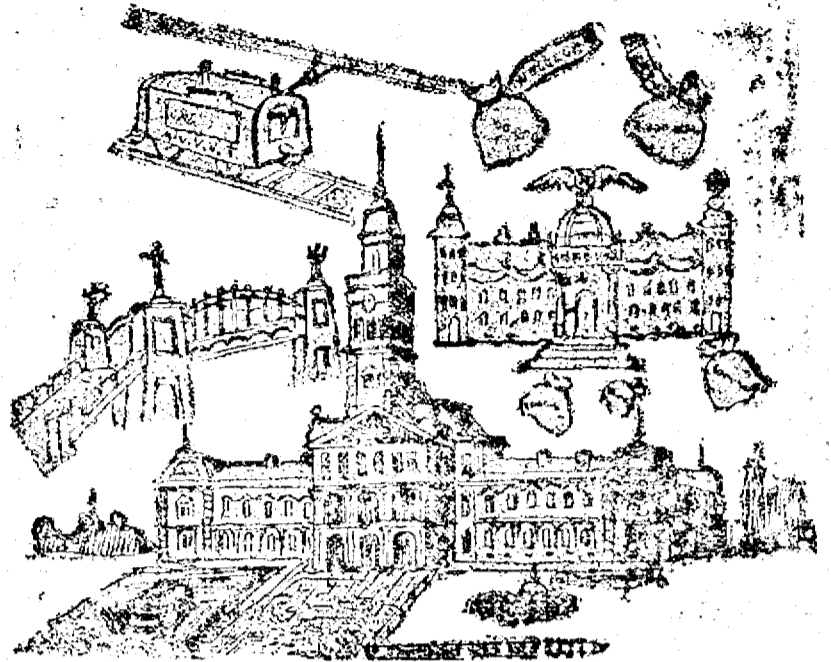

Hogy gyorsan fellendítsék a gyermekmenhelyet,
Polgárok és polgárnők sietnek szerfelett.
Az itt a főfő jelszó, (és csudás nincs azon),
A forgalom legyen nagy, ha már nincsen haszon.

Tüzelek, huszárok, snájdig szekereszek
A haza üdvéért gyakorlatra készek.
Megdobban a szived, hogyha őket látod,
S szivesen felemelsz kvótát meg létszámot.

Szegény városházát látomások bántják,
Kisértéjárások zavarják az álmát:
Weitzer-féle bankó szelleme föllázad,
S lát a szegény város függő milliokat.
Villamos vasutat, hidat, indóházat.

REGÉNY-CSARNOK.

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Írta: Lagerlöf Zelmá.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Cholmeky Viktor.

[34]

(Folytatás.)

Don Ferrante kemény ember volt, de ő sem tudta kivonni magát a harangszó hatása alól. S mentül tovább hallgatta, annál inkább szeget ütött a fejébe a kérdés, hogy miért özönlik az egész világ az ő boltjába. Mintha valami különös céljuk lett volna ezzel. Mintha őt akarták volna felelőssé tenni a harangszóért s mindazért, amit jelent.

Ő maga senkinek sem szólt, de bizonyára a felesége terjesztette ezt a hírt. Azt kezdte hinni, hogy mindenki ezt gondolja, csak nem merik kimondani. Azt hitte, az ügyvéd csak azért ül ott, hogy várja a vallomását. Azt hitte, az egész város csak azért tódul a boltjába, hogy lássa, lessz-e bátorsága csakugyan elküldeni a háztól az apát.

Donna Eliza, akinek annyi dolga volt a maga boltjában, hogy személyesen nem jöhetett, úrtalanul a vén Pacificát küldözte a nyakára s kérdezte, hogy mi a testvére véleménye a harangszóról. S a plébános is bekukkantott egy pillanatra a boltba s azt mondta, mint a többiek:

— Hallott már valaha ilyen rémületes harangszót, don Ferrante?

S don Ferrante csak azt szeretete volna tudni, hogy az ügyvéd, meg don Matteo, meg a többiek csak azért jöttek-e, hogy szemrehányásokat tegyenek neki azért, hogy elakarja küldeni cavaliere Palmerit?

A vér lüktetni kezdett a halántékában. A szoba körben táncolt a szeméi előtt. S szakadatlanul jöttek az emberek:

— Hallott már ilyen borzasztó harangszót?

Aki nem jelent meg a boltban, az donna Micaela volt, nem jöhetett, mert nem félt. Csak el volt ragadtatva, büszke volt, hogy elfogta az a szenvedély, mely egész életét be fogja tölteni.

— Dicső és szép élet vár még rám, — szölt magában.

Szinte megijedt, hogy eddig csak gyermek volt.

Azzal a postakocsival akart elutazni, mely este tíz órakor érintette Diamantet. Mikor négy órára járt az idő, Micaela azt gondolta, hogy most már itt az ideje, hogy mindent megmondjon az apjának, s hogy becsomagolja a holmiját.

Még ez sem látszott nehezére esni. Hisz az apja nemsokára utánuk megy Argentínába. Meg fogja kérni, hogy addig legyen türelemmel, míg tűzhelyet alapítanak maguknak odaát. S Micaela meg volt győződve, hogy az apja örömmel válik meg don Ferrantetől.

Mintha édes álomba volna merülve, úgy viselkedett Micaela. Ami rettenetes lehetett volna ránézve, mintha nem is lett volna a világon. Semmi szegény, semmi veszedelem, semmi ilyes! Csak arra vágyakozott, hogy már a postakocsi zörgését hallhassa.

Ekkor egyszerre hangokat hallott a lépcső felől, mely az udvarról a felső emeletre vezetett. Nehéz léptek zaját hallotta s látta, hogy sok ember jön a nyílt oszlopos tornácra, mely az udvar körül futott s melyen végig kellett haladni, hogy a szobába lehessen jutni. Micaela látta, hogy az emberek valami terhet hoznak, de nem tudta kivenni, hogy mi az, mert sok ember tolongott körülötte.

A halavány ügyvéd jött legelől. Odament Micaelához s elmondta neki, hogy don Ferrante ki akarta kergetni Torinót a boltjából s erre Torino megszúrta a késével. De nincs veszedelem. A sebet már bekötötték s két hét alatt don Ferrante meg fog gyógyulni.

S aztán behozták don Ferrantet. A kereskedő körüljártatta szeméit a szobában, de nem donna Micaelát kereste, hanem cavaliere Palmerit. Mikor megpillantotta, akkor egy szó nélkül, csak taglejtésekkel megértette a feleségével, hogy apjának nem kell elhagyni a házat soha, de soha!

S az asszony erre a szeméire csapta a kezét. Micsoda, micsoda? Az apjának nem kell elmenni! O maga meg van mentve! Csoda történt, hogy segítve legyen rajta!

Ah, most boldognak s meg légedettnak kellett volna lennie! De nem volt az! Ellenkezően: a legkeservesebb fájdalmat érezte.

Nem utazhatik. Az apja itt maradhat s ő köteles tovább is hű lenni don Ferrantehez.

Küzdött magával, hogy érthetővé tegye ezt saját maga előtt. Így van! Nem utazhatik!

Próbált már fordulatot keresni. Talán rosszul következtetett. Hisz olyan zavarodott a fejét Nem, nem; úgy van a dolog, nem utazhatik!

S egyszerre olyan fáradt, olyan kimerült lett! Egész nap utazott s mindig csak utazott. Olyan messze volt már gondolatban innen. S most — soha tovább nem fog jutni. Szinte öszszeesett. Csüggedés, álmos nehézség vett erőt rajta. Hisz most már nincs más hátra, mint hogy a végtelen utazás után, melyet megtett, pihenjen. De sohasem fogja kipihenni tudni magát! És sirni kezdett, hogy soha, soha többé előbbre nem juthat! Egész életében mindig, szakadatlanul utazni fog s mégis mindig egy helyben marad!

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— December 30. —

Fehér Kereszt szálloda. Pastilla Péra bérkocsis Lugos. — Oltár Berthold utazó Bécs. — Serbán Demeter utazó Bécs. — Schwarz David utazó Bécs. — Medveczky Arpád erdész Kessincz. — Háhn Miksa és neje mérnök Budapest. — Welsz Jakab kereskedő Pankota. — Ifj. Madarász János szerkesztő Kassa. — Spánoczkai József vezérkari kapitány Budapest. — Adamosi Béla csendőrfőhadnagy Gyula. — Marioloky Imre csendőrfőhadnagy Orosháza. — Deutsch János cs. és kir. főhadnagy Budapest. — Nobel Mór utazó Budapest. — Ungar Berthold utazó Budapest. — Gungl Ferenc ügyvéd-jelölt Temesvár.

Központi szálloda. Aile József kereskedő Lengyel. — Feinkustein Mihály kereskedő Battonya. — Zellen Rudolf utazó Budapest.

S z e s z ü z i e t.

— December 31. —

Mit jegyzünk: Készárú nagyban nyers szesz 118 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter 5, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Széki utasok 12:30—13—korona miniszanként.

Dohányzók

kérjenek

„NIL“

KROKODILUSSAL!

LEGJOBB EGYPTOMI

Szivarka-hüvely,

LEGJOBB EGYPTOMI

Szivarkapapirt.

Kitüntetve a párisi hygienikus kiállitáson 1902. az „arany-éremmel.“ — Mindenütt kapható!

Uj-évre!

Uj-évi képes-levelezőlapok és
üdvözlő jegyek

óriási választéka.

Névjegyek

a legfinomabb, dívatos kivitelben gyorsan
és olcsón készíttetnek.

Diszlevélpapírok

kisebb és nagyobb kazettákban óriási
választékban mesés olcsón kaphatók.

Diszművek, ifjusági iratok, regények,
köpös könyvek

mint

alkalmi vételek

meglepő olcsó áron
kerülnek forgalomba!

Legnagyobb választék könyvekben!

Minden irodalmi újdonság raktáron!

Bármely vallásu **imakönyvek** gyönyörű kötésekben, igen olcsó áron.
Hock legújabb imakönyve 10 féle kivitelben.

Naptárak nagy választéka. **Előjegyzési naptárak** rendkívül jutányos áron.

Irodai cikkek, kitűnő minőségben. **Posner** féle üzleti könyvek teljes bizonyítási irakata, gyári árak mellett.

Festészeti kellékek, valódi düsseldorfi olajfestékek, paletták, a legjobb belga festővászon. Olaj- és akvarell festékek egész felszerelése kazettákban; festőminták nagy választéka ugy eladásra, mint kölcsönzésre.

Remek **rézmetszetek** igen jutányosan kaphatók.

Egyes könyvek, valamint egész könyvtárak méltányos áron való vásárlása. Szintugy **könyvtárak** előnyös áron való berendezése és kiegészítése.

Keresem a Hét. Uj Idők, Mátyás diák, Vasárnapi Ujság, Kakas Márton, Borsszem Jankó, En Ujságom, Fliegende és Magyar Figaró utóbbi évfolyamait 1903-ig bezárólag.

Kiváló tisztelettel:

1442

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papír-kereskedése, anti quariuma, könyv- és zenemű kölcsöntára
Aradon, Andrassy-tér 20. sz. (Fischer Elíz-palota.)

Vároel és megyei telefe: 385.

Dürr Gusztáv

csemege, fűszer, pezsgő, bor, tea, rum, as-ványviz és vadkereskedése

Városházzal szemben. **A R A D.** Telefon 118.

ajánlja friss csemege árucikkeit a legolcsóbb áron, a legpontosabb kiszolgálás mellett.

Különféle csemege datolya.

Compot szilva.

Friss Malaga szőlő.

Szultán füge. — Smyrna füge.

Cukrozott vegyes gyümölcsök.

Desert papírhéju mandula.

Teasütemények friss minőségekben.

Pácolt és kelettengeri halak.

FRISS KELETTENGERI HERING.

Szardiniák összes nemei.

Ementhali, Groi, Gorgonzola, Strachinó, Imperial összes csemege sajtok.

Húsfélék. Conservek. Főzelékfélék.

Legkitűnőbb rumok.

China és orosz teák nagy választékban.

Lerakata a

Hubert-féle „CENTRY-CLUB“

L'Francise, Monopol, Transyivánia, Vin brut, Törley Casino s a magyar Pezsgő boroknak. Francia Pezsgő bor G. H. Mumm Reimsi hírneves cégtől.

Kitűnő kávék,

különösen a Palema ó pörkölt kávé közked-veltségnek örvend, eg- v negyed klgr. csomag 1 kor. 10 fill.

Karácsonyi cukorkák

fára aggatni. Dessert, Fondant és Csokolád bonbonok remek választékban, a legolcsóbb áron.

Saját

Baromfi hizlaló telepemről

az ünnepekre remek kihizott. stíriai-fajukappon, **Steier Poulard, pecsenye kacsá feltisztítva.**

Francia módszer szerint vágva kapható. 2881 Megrendelést

csemege üzletem

a városházzal szemben
elfogad és azonnal elintézt.
TELEFON 118. SZÁM.

KRAUSZ PAULIN

kölcsönkönyvtára, könyv-, zenemű- és papírkereskedése

Arad, Deák Ferenc-utca 2. sz.

Uj-évre alkalmi vételek

ifjusági iratok, mesés könyvek és díszművek teljesen új állapotban
félárban!

Ujévi és karácsonyi ajándékoknak a legvonzóbbaknak bizonyult

Diaphanie

r mek üvegre festett ablakdiszek, virág- táj- és szentképek fémkarabon. Ennek sikerült újánzata a látszó papírkivitelben

mesés olcsó árban!

A legdiszesebb levélpapír, szép f nom dobozokban a városházzal szemben és színes-nyomtatásban.

Olcsón!

Dívatos papír, mint a celluloid különleges-égek!

Színes lampaernyők, művészi kivitelű emlékkönyvek, író és itatók papír mappák — Képes levelezőlap albumok beszerzési áron!

Festőminták, legújabb mesterek után ugy eladásra, mint kölcsönzésre.

Imakönyvek

gyönyörű kivitelben bámulatos olcsó áron! — Irodai cikkek kitűnő minőségben.

Nagybani vásárlásoknál, iskolai és papíráruk-nál gyári árak!

Aradi első legnagyobb 75.000 kötetes kölcsönkönyvtár!

Előfizetési árak halványan:

Havonként tetszés szerinti kicseréléssel K. 120;

a tanuló ifjuságnak csak 80 fill.

Vidéki t. előfizetők kívánatra 5 kiló csomagonként szintén tetszés szerinti kicseréléssel körülbelül 20—25 könyvet havonként 3 kor.

Kisebb küldemények megálapodás szerint.

Az új függelék megjelent és kívánatra bérmentve küldöm.

Jegyzékek postán bérmentve.

Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin

kölcsönkönyvtára, könyv-, zenemű és papírkereskedése

Arad, Deák Ferenc-utca 2. 1850

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvényeinek

14-ik számú szelvényei

1904. január 2-től

30 koronával beváltatnak

Aradon a társulat pénztáránál.

Makón } a társulat fiókjintézeteinél.
Pécskán }

Mindazon t. vevőim és megrendelőimnek, kik a múlt évben szivesek voltak bizalmukkal megtisztelni, fogadják az évforduló alkalmából őszinte hálám és nagyrabecsülésem kifejezését. S engedjék meg, hogy nagybecsű pártfogásukat továbbra is kikérhessem, s igaz szívemből

Boldog ujévet

kivánhassak.

Varga József,
asztalos mester.

22

Boldog ujévet

kiván

összes megrendelőinek és ismerőseinek

Cziráky Alajos

egyenruha-intézet tulajdonos

Arad, Andrassy-tér 8.

14

Boldog ujévet kíván

vendégeinek, ismerőseinek és jóbarátainak

Palkovics Péter,

a „Városi vendéglő“ bérlője.

2

Boldog ujévet

kiván

megrendelőinek és ismerőseinek

Köteles Imre

műasztalos.

3

Boldog ujévet kíván

a mélyen tisztelt vendégeinek, ismerőseinek és barátainak

Szabó Kálmán,

a „Kispipa“ vendéglőse.

9

Boldog ujévet

kiván helybeli és vidéki

vevőközönségének

Wolf János

szípmész

Szabadság-tér (régli színház-épület.)

1

Vendégeimnek, barátainak és ismerőseimnek

Boldog ujévet

7

kivánok

Kolbay István.

Boldog ujévet

kiván igen tisztelt megrendelőinek, ismerőseinek és jó barátainak

Braun Gusztáv

asztalos mester

Petőfi-utca.

6

Boldog ujévet

kiván

a mélyen tisztelt vendégeinek, ismerőseinek és barátainak

Molnár Zsigmond

5

a „Japan kávéház“ bérlője.

Boldog ujévet kíván

igen tisztelt helybeli és vidéki vevőinek

Lázár Gyula,

fűszerkereskedő Arad.

15

Központi szálloda.

Boldog ujévet

kiván

helybeli és vidéki vevőközönségének

Tamasdán Kornél,

fűszer-, csemege- és ásványviz-kereskedő

Aradon, József főherceg-ut. 12.

8

Boldog ujévet

kiván jó barátainak, vevőinek és megrendelőinek

Reményi Agoston

kosárfonó mester Arad,

18. Atzél Péter-utca 3. a színházzal szemben.

18

Mélyen tisztelt

vendégeinek, ismerőseinek és jóbarátainak

Boldog ujévet kíván

Huzó István,

kávéos.

21

Boldog ujévet

kiván igen tisztelt vevőinek és jóbarátainak

Moskovitz Zsigmond

23

ruhakereskedő, ARAD.

Tisztelt vendégeimnek és jóakaróimnak

Boldog ujévet kívánok

Kass Béla,

vendéglős.

20

Boldog ujévet

kivánnak

összes jó barátai és ismerősei, valamint igen t. vevőiknek

Schäffer Henrik,

Schäffer Lipót,

Aradon.

17

Összes barátainak és t. vendégeimnek

Boldog ujévet

kivánok.

Kuzma József,

kávéos.

24

Boldog ujévet

kiván

megrendelőinek, ismerőseinek és jóbarátainak

Kiss Ödön,

kocsigyáros.

Arad, Kossuth-utca 18.

19

Igen tisztelt helybeli és vidéki vevőinek

boldog ujévet

kiván

Kneffel Károly és fia

25

vaskereskedő cég.

Boldog ujévet

kivánok kedves vendégeimnek, jóbarátainak és ismerőseimnek

Tessits Sándor,

4 vendéglős, az Arany szarvashoz.

4

Dr. Brück Gyula

lakik

Zökoly-tér 5a. szám alatt.

Rendel: reggel 1/2 8—1/2 9-ig, délután 2—3.

Boldog újévet

kíván

igen tisztelt vendégeinek

Radó Ignác,

a Fiume kávéház tulajdonosa. 27

Mélyen tisztelt vevőink és üzletbarátaink!

Az új esztendő beálltával fogadják szer-
csekívánatainkat!

Egyben köszönetünket azon jóindulatért,
mellyel a lefolyt évben bennünket részesíteni
szívesek voltak.

Amidőn nagybecsű bizalmukat a jövőre is
kérem bátrak vagyunk.

Maradtunk kiváló tisztelettel

Egry L. és Társa

mű-órás és látszerész

ARAD, Minorita palota.

28

Szives értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közö ség
szives tudomására hozni, hogy a legjobb hir-
névnek örvendő

Nádor-szálloda

összes helységeit újlag berendeztem és minden
a modern igényeknek megfelelő újítással elláttam.

A szoba árakat, dacára ennek, tetemesen le-
szállítottam és most 70 krajcártól kezdve szip
tisztá szobák kaphatók.

Együttal nagy gondot fordítok a rég elis-
mert magyar konyámra és tisztán kezelt boraim
a t. közönség elismerését rég kiérdemelték Et-
kezésre a házban vagy házon kívül abonenseket
elvállalok.

A nagyérdemű közönség szives további
pártfogását kéri

Grüner Gyula,

a Nádor-szálloda bérletje,
ARADON.

Kedvező fizetési feltételek.

Gépműhely, gáz- és benzin-motor építés.

Jissael Jakab fiai

ARAD, Andrássy-tér 17. szám.
(Reinhart ház)

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkát. Készítünk

új gazdasági gépeket,
gáz- és benzinmotorokat, szivattyukat,
vizvezeték és malomberendezéseket,

bor- és olajsajtót, valamint ezeknek pontos és szakszerű
javítást elvállaljuk.

Ugy helybeli, mint vidéki megrendeléseknek a leg-
rövidebb idő alatt teszünk eleget. Az általunk elké-
szített gépekért a legmesszebb menő kezességet el-
vállaljuk.

Kivánatra költségvetéssel és tervekkel szolgálunk.

Legmesszebb menő kezesség.

Magy. kir. államv. üztelv. Zágráb.

43516—1903. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak
zágrábi üzletvezetősége nyilvános
ajánlati tárgyalást hirdet a károly-
városi állomáson létesítendő ma-
gásépítményi munkák végrehaj-
tására.

A tervek, a költségvetések, az
egységárjegyzék, a szerződési ter-
vezet, az ajánlati minta, a pá-
lyázati feltételek, valamint a mun-
kák végrehajtásához kötött felté-
telek a magyar királyi államvasu-
tak zágrábi üzletvezetőség pályá-
fenntartási osztályában és a ká-
rolyvárosi osztálymérnökségnél a
hivatalos órák alatt megtekint-
hetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1904.
évi január hó 7-én déli 12 óráig
benyújtandók alulírott üzletveze-
tőség I. sz. osztályába (Mihanovic-
utca 12. szám I. emelet.)

Az ajánlatok egy korona, az
ajánlat mellékletei ivenkint 30 fil-
lérés bélyeggel ellátva és lepecsé-

telve a következő felirattal nyuj-
tandók be:

„Ajánlat a károlyvárosi állomás
mágasépítményi munkáira.”

Csak az összes munkákra t t
ajánlatok fognak figyelembe vé-
tetni.

Az ajánlat benyújtását meg-
előző napon, vagyis 1904. évi ja-
nuár hó 5-én déli 12 óráig 3200,
azaz Háromezerkettőszáz korona
bánatpénz teendő le a magy. kir.
államvasutak zágrábi üzletvezető-
ségének gyűjtőpénztáránál akár
készpénzben, akár állami letételekre
alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy
az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb
jegyzett árfolyam szerint számít-
tatnak, de névértéken felül számi-
tásba nem vétetnek.

Csak idejében beérkezett írás-
beli ajánlatok szolgálhatnak a tár-
gyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok
és bánatpénzek térti vevénnyel
adandók fel.

Zágráb, 1903. évi december
hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Sürgős figyelmeztetés!

Üzletünkben feltalálható legfinomabb s valódi

OROSZ-TEA

különként 10—36 kor.-ig

mellőzhetővé teszi, hogy ezen cikket Bécs, Trieszt,
avagy Hamburgból szerezzük be; mint azt számos tea-
fogyasztó háznál eszközlik.

Megrendelés előtt kérjük cégünknel próbát esz-
közölni.

Teljes tisztelettel

Vojtek és Weisz.

RUM

legfinomabb minőségekben s igen jutányos árak mellett.

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCBORE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban el-
terjedt készítmény nem csinos kenőcs, hanem a bőr által azonnal fel-
szívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú
ideig használva sem árt. Pár napl használata után megszűntet szeplőt
májfoltot, bőrrákát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massza-
hoz használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csak az ezen készítmények valódiak, a melyek csimeres védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tévely ára 1 korona. 1569

Margit szappan 70 fillér.

Margit poudert 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és droguerárakban.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pinter Fe-
rencz, Boros-Sebessen: Zangeri Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi
Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csérmón: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István,
Földesákon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonecon: Molnár István,
Győrökon: Mészáros Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kun-
agólin: Fejes Lajos, Kerticon: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi
Ferencz, Mező-Kovácskán: Szabady Viktor, M.-Radán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmá-
gyon: Hanzeros Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécsken: Kocszin János, Pankótán:
Pósovitz Gusztáv, Pityvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Si-
mandon: Csiky Lukács, Soborsinban: Karolyi Kálmán, Szemlaker: Hauszler Sándor,
Tanczon: Kunz Jenő, és Új-Aradon: Ternajko Géza urak gyógyszerárakban.

A legelegánsabb
legfinomabb és
legizlésesebb

u r i r u h á k

valamint

a legsnájdigabb **tiszti és önkéntesi**
egyenruhák

Sugár József

angol uri szabó

fővárosi nivón álló műtermében

Arad, Andrássy-tér 20. sz. a.

készülnek.

Városi és megyei telefon 395. sz.

Hölgyek figyelmébe.

A ki olcsó leszállított árban jó ruha szövetet, barchetát, mosókemémet, vagy télikendőt óhajt vásárolni, ne mulassza el megtekinteni

Hoffmann Sándor

ezég, (Színház-épület) alkalmi áruházát, hol maradékok majdnem félárban, egyéb téli áruk pedig rendkívül jutányosan kaphatók.

HOFFMANN SÁNDOR, Szabadság-tér sarkán,
Színház-épület. 2756
VÁROSI és MEGYEI TELEFON 10. SZÁM.

Uri házakhoz ajánlkozom

Vasalásra.

Remek szép munkáról mindenkit előre is biztosítok.

Czimem:

Mayer Róza,
Schweidel József-utca
18. szám. 2774

Nagy arany-, ezüst- és ékszer-javító műhely!

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy az eddig Bonts-házban létezett Papp Kálmán utóda-féle

aranyműves műhelyemet Forray- és Rövid-utca sarok (Hajek-féle öveg-udvarba)

helyeztem át, és mint eddig, úgy ezentul is mindennemű javításokat olcsón és pontosan eszközölök, valamint régi törött arany és ezüstneműt legmagasabb árért veszek vagy újá alakítok. 2482

Állandó raktár karácsonyi és újévi ajándékokban. A n. é. közönség becses bizalmát továbbra is kérem, tisztelettel!

Papp Kálmán utóda.

Telefon 419. szám.

Telefon 419. szám.

Olcsó kávé, tea és rum

árak:

1 kiló háztartási kávé	frt 1.20	1 kiló Aranyjáva igen fin. kávé frt 2.—
1 „ Portorico kávé	„ 1.40	Különösen ajánlomnaponta frissen pörkölt kávéimat.
1 „ Cuba apró szemű, igen finom kávé	„ 1.80	1 kiló Cuba legfin. vegyes kávé „ 2.—
1 „ Cuba középszemű, igen finom kávé	„ 2.—	1 „ Gyöngy-kávé pörkölt legf. „ 2.10
1 „ Cuba nagyszemű legfinomabb kávé	„ 2.10	Nagy raktár a legjobb zamatu rumokból.
1 „ Gyöngy valódi Ceylon, legfinomabb kávé	„ 2.10	1 és fél liter családi rum igen jó frt. 1.50
1 „ Gyöngy valódi Portorico kávék	„ 2.—	1 liter Demarara igen jó rum „ 1.—
1 „ Moeca valódi arabiai legfinomabb kávé	„ 2.10	1 „ Cuba igen finom rum „ 1.20
1 „ Moeca valódi arabiai finom kávé	„ 2.—	1 „ Jamaic nagyon jó rum „ 1.60
1 „ Arany jáva legfinomabb nagyszemű kávé	„ 2.10	1 „ Jam ica kit. zamatu rum „ 2.60
		1 „ valódi ang. ananas ru „ 3.25
		Rumhoz csomagol ató a legjobb bizu teakból is.
		Fél kiló Mandarin csasz. kev. tea frt 4.—
		„ „ legfin tea „ 5.—
		„ „ háztartási igen fin. tea „ 3.—
		„ „ háztartási finom te „ 2.50

Pontos és gyors kiszolgálás mellett kapható:

Tamasdán Kornél

fűszer-, osemégo-, kávé-, rum- és tea-üzletében

Aradon, József főherceg-ut 12. szám.

Kézpénz fizetésnél 2% engedmény. — Vidéki megrendeléseknél csomagolás nem számítatik. 1455

Van szerencsém a n. érdemű közönséget arról értesíteni, hogy eredeti csomagolásban oly

Csukamájolajat

hozok forgalomba, mely egy új eljárás szerint légritkított térben lesz a frissen fogott csukák májából, az erre a célra berendezett hajókban előállítva. E

csukamájolaj

nagyban különbözik az árubolítól, világos-sárga és a lehetőségig szagtalan.

JAVALVA: Tüdő, mell és gégebetegségek, görvélykór (scrophula) ellen, valamint gyenge egyének, különösen gyermekeknek, mint vértisztító és javító.

Ez a csukamájolaj könnyen reszorbeálható, ezért gyermekek és gyenge egyének igen jól tűrik, miért is orvosi autoritások mint a test súlyát gyarapítót és vértisztítót legjobban ajánlják.

Egy üveg ára 2 korona.

Lakások, beteg- valamint gyermekszobák levegőjének tisztítására ajánlok

ozón fenyő illatot.

E fenyő illatból pár cseppet forró vízzel telt edénybe öntünk, mi által a levegő üde físsé lesz, akár csak a fenyves erdőké.

Egy adag 1 korona.

Szoba illatok: Rózsa, Rezeda, Orgona, Heliotrop, Viola, Gyöngyvirág.

Papier de Armenie

pompás és csodás illatu füstölő papír egy adag 40 fillér. — Illatszerek nagy választékban.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszerész és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Telefon 111. szám. 1529

Nagy újévi vásár.

Disz mű áruk.

China ezüst áruk.

Játék áruk,

a hazai „Bártfai játék áruk” dus választékban.

Szolid árak.

Szolid kiszolgálás.

Kiváló tisztelettel

Zimmermann és Eisele

Aradon, Weitzer János-utca sarok, a „Zöld papagáj”-hoz

2285

A

legnagyobb

SZÖNYEG

raktár

DOMÁN SÁNDOR

ARAD,

2086

Szabadságtér.

Öltözés
Lakásdíjmentesség

Magyar Értékesítő Társaság
LÉOPOLD-GYULA
Hírdetési irodája Által.
Budapest, Erzsébet-körút 54.

Budapesti
Pontosság!

Császárfürdő

téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Elsőrangú néma hévízgyógyfűző, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb lezuhanyzókkal, kő- és kádifürdővel, 200 kényelmes lakosztóval.

Prospektus kívánata legyen és bérmentve.

KÖSZVÉNY ÉS CSÚZ ELLEN LEGSIKEREBB KRIEGNER-féle REPARATOR

1 üveg 2 korona, kis üveg 1 kor.

Főraktár: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR**, Budapest, Calvin-tér.

KIVÁLÓ SZERENŐSE!
• ELŐZÉKENYSÉGI!

SZERENŐSE-NAPTÁR
MOGYÉN ÉS BÉRMENTVE!

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA

BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 60.

a magy. kir. szab. osztályozásért felelős helye.

100,000 eorsjegy, 65,000 nyer. — Nyeremények összege 14,458,000 korona.

A Kisbirtokokon Országos Földhitelintézet

BUDAPEST, V. ÖZMÁNY-UTCA 6.

200 koronától kezdve ad kölcsönt az állami kezesség mellett, melyek után

Mag. Kézfűzők:	200 Koronás:
10 évi és több évi 1.00%	10 évi és több évi 1.50%
20 : : : 1.50%	20 : : : 2.00%
30 : : : 2.00%	30 : : : 2.50%
40 : : : 2.50%	40 : : : 3.00%
50 : : : 3.00%	50 : : : 3.50%

Részletesebb tájékoztatás a kölcsönre együtt.

Bővebb felvilágosítást az intézet díjmentesen ad.

HÔTEL PARIS SZÁJLODA

Szállósa: SIMON PÁL.

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 25. SZ.

100 szoba 2-20 k-tól fejlettebb felszereléssel és villanyvilágítással együtt. Párkók, elegáns kávéház, étterem és sörcsarnok a házban. Vilamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és hajók felé.

REMINGTON

LEGTÖKÉLETESB
FEJLEMULHATATLAN

IRÓGÉP

ÚJ MODELLEJE
megjelent!

PROSPEKTUST KÜLD

GLOGOWSKI ÉS TÁRSA

BUDAPEST
ANDRÁSSY-ÛT 12.

Ön nagyon idősnek látszik!
Fesse haját a **CZERNY-féle**

Tanningene

HAJFESTŐ-SZERREL.

Vidékiek kedvence találandó helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÛT 39.

Külföldi magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerése.

As egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER UGORKATEJ

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal eltávolít minden szepit, márfoltot, pattanást, miteszt stb. és az arcnak üdéséget, tisztaságot kölcsönöz. (Hölgyeknek nélkülözhetetlen!)

Egy üveg ára 2.- k., hozzá ugorka-száppan 1.- k., puder 2.- k.

Postai ártékküldés naponta.

Főszékhely: **Balassa Kornél** győgyserzés: Budapest — Erzsébetfalva.

VÉRGYÓGYÍTÁS

A legkisebbségű gyógy mód: asthma, szív-, gyomor-, ideg- és bôrbaj, szélhárás, elmezavar stb. ellen.

Megalapítója és egyedül képviselője:

D. KOVÁCS J. fővárosi orvos.
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 18. SZ. I. EM.

Versenyen kívül első díjat

Elsőmaga angol és francia

nél ruhák-kezelés-kezelés-kezelés

LEON és OLAI

BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 4.

Mindkét az ország minden részébe legyen és bérmentve küldenek

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V., Lipót-körút 7.

Benzin- és petrolin-motorok

BÉCS
Dresdnerstrasse 79-85.

Benzin- és petrolin-lokomobilok

Szivógáz-motorok 2-3 fillér üzemköltséggel.

Ezerrel berendezések működésben. — Elsőrendű gyártmány. — Kedvező fizetési feltételek.

PLATSCHEK VILMOS
 FÉRFI- és GYERMEK-ruha ártuháza
 Budapest, IV., Központi Városház (Károly-körút)

2886

Kovács Soma és Társa

Arad, Neuman-palota.

Allandó nagy raktár
Pinczegazdászati gépekben
és eszközökben.

Műszaki áruk és
gépfelszerelések.

KÜHNE E.
mosoni gazdasági gép-
gyáros
kizárólagos raktára.

Ujszentannán

3 drb. 5—6 éves kiselejtezett b i k a

1904. január hó 3-án d. e. 9 órakor a község-
házán **elárvereztetik.**

Ujszentanna, 1903. évi december hó 29.

2912 **Az előjáróság.**

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: **Dr. HECHT**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szivbántalmaknál, rheuma, köszvény, szívelzsírosodás, vérszegénység, szivbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál.

Gyógyeszközök: Hidegvizgyógy mód, villámfény-, moór-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamoszások, svéd gyógytorna. Napifürdő. Hasmassage. 1505

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

NÉVJEGYEK

BÁLI

MEGHIVÓK

egyszerű és diszes kivitelben

TÁNCZRENDEK

óriási választékban

méltányos árakon

kaphatók:

Aradi Nyomda Részvénytársaság

könyvnyomdájában

Aradon, József főherceg-ut 22. szám.

Telefon 151.

Az

ARADI KÖZLÖNY

1904. évi

Nagy Képes Naptárának

kicsinyített czimlapja.

Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát, amely sokszínű művészi fedéllel van ellátva, e hó 31-ig minden egyes előfizetőknek megküldjük. Nemcsak a régi előfizetők kapják meg, hanem az újonnan belépők is.

FARSANGI UJDONSÁGOK!

Schweiczi sima selyem battisztok minden színben. Fehér himzett és ajour battisztok schweiczi és honi gyártmány remek mintákkal már megérkeztek. Kirakataink megtekintését kérjük.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA.

Kovács Soma és Társa
ARADON, Neuman-palota.
 Gyári raktár
Singer varrógépekben
 családi és ipari célokra.

ALAPITVA TOTT 1890.

Augenstein K. Alajos
 házasságkötő intézete
 Budapest. VII., Wesselényi-utca 54. szám.
 Képvetté házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
 Edéig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 24H

ALAPITVA TOTT 1890.

Telefon 474.

Ha czipőre van szüksége,
 ne vásároljon többé a bécsi vagy külföldön gyártott czipőkből, mert drága pénzért rosszat kap; hanem **rendeljen magyar iparosnál.**

Legjobban mutatja ezt az **Aradi czipészek** **Zermelő Szövetkezete** (Arad, Andrassy-tér 22.) kirakata, hol látható a különbség a bécsi rongy és a tisztességes munka között!

A szabadalmazott Asbest-falpbélések egyedüli raktára.

Alkalmi vétel!

4 frt 34 egy finom üveg-készlet, mely 41 darabból áll és pedig: 12 vizes pohár, 12 boros pohár, 6 likőr pohár, 1 vizes üveg, 1 boros üveg, 1 likőr üveg, 6 kompót tányér, 1 kompót tál, 1 csemege állvány, összesen 41 drb.	5 frt 95 egy 6 személynek való étel-készlet, legfinomabb karlsbadi porcellánból, festett és aranyozott díszítéssel, mely 26 darabból áll és pedig: 6 leves-tányér, 6 lapos tányér, 6 csemege tányér, 1 leves-tál fedéllel, 1 pecsenye tál, 1 főzelékes tál, 1 saláta-tál, 1 tészta-tál, 1 cauce-tál, 1 sauc-alja, 1 sótartó összesen 26 darab.	3 frt 45 egy legfinomabb valódi karlsbadi virágos és aranyozott kávé vagy tea készlet, mely 15 darabból áll és pedig: 1 kávé vagy tea kanna, 1 tejes kanna, 1 cukor tartó fedéllel, 6 csésze, 6 tányér, összesen 15 darab.	6 személyre 90 kr. Függlámpás üveg, porcellán, lámpa és konyhaberendezési cikkek nagy raktárában
--	---	---	---

SZABO ALBERT
 6 csász. kir. Ponszgo József főherceg udvari szállítója.
ARAD, Atzél Péter-utca I. sz.
Telefon 239.

Fehér porcellán tányér 10 kr. darabja. Hazai gyártmányu fehér mély tányér 7 kr. darabja. Likőr készlet 6 személyre 90 kr. Függlámpás 3 frt 50. Mosdó készlet színes 4 frt 80 kr. Színes csemege készlet, mely áll: 6 tányér, 1 tálból, 1 frt 40 kr. Ugyanez üvegből 90 kr. Évőeszközök: 1 kés, 1 villa, 1 kanál, összesen 50 kr. Különlegességek 12 szép kristály vizes pohár 70 kr. Meg nem felelő tárgyak visszavételnek és a pénz visszaküldetik. — Valódi Auer izzótestek 30 kr. darabja.

Telefon szám 98.
Legalkalmasabb és legolcsóbb
karácsonyi és újévi ajándék
Singer varrógépek
családok és iparosok részére.

Hammer Vilmos
műszerésznél
öt évi jótállás és kedvező fizetési
feltételek mellett kapható.

Raktáron 2767
Singer karikahajós és Centrál Bobbin gépek.
Arad legrégebbi varrógép javító
műhelye és raktára, Szabad-
ság tér 7. sz.

Telefon szám 98.

M. kir. szabadalmazott

Tüzi fecskendők

és hozzávaló mindennemű tömlők
(csövek)

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz
használatánál sem tagadják meg
a szolgálatot, — a gép jó műkö-
désért 8 évi jótállás (ingyen javítás).

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gumi csövek gyári áron.
A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, ezáltal a szivattyu
nem romlik és a bort nem ronthatja
a gépezet jó működéseért 8 évi
jótállás, ingyen javítás.

K u t a k

a hozzávaló csövekkel gyári árba n

Hönig Frigyes

harangöntőnél 1418

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Mindennemű javítások elfogad-
tatnak.

Szent Pál-utca 13. számú

h á z

szabad kézből eladó.

A házban 8 lakás, kávéház
stb. van. 2813

őzv. Vormittag Rozália,

Glogovác.

Arad legnagyobb
óra és ékszerraktára.

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek és eladások.

Legnagyobb választék és legolcsóbb
bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüstneműek kész-
pénzért a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy más új tárgyakra
átcserelelnek. 2508

— Kéretik kísérletet tenni. —

Igaz Sándor

műorás és ékszerésznél

Arad, Szabadság-tér és Simonyi-
utca sarkán,

[Régi színház-épület]

feltűnő olcsó árak mellett

szerezhetők be a szebbnél-szebb

ujévi és alkalmi

ajándék-tárgyak.

Dus választék mindennemű, kizá-
rólág csak **legjobb** szerkezetű
zseb-, inga- és fali órákban és izlé-
ses ékszerekben. 2501

Nagy óra és ékszer-javító műhely.

Kutakat épít,
mélyit és fur

Licsmann József

kutmester 2808

Arad, Wesselényi-utca 36. sz.

Különlegesség

hegyi sziklákban is.

Magy. kir. államv. üztetv. Kolozsvárt.

32726—903 III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak
Segesvár állomásán berendezett
vendéglői üzlet 1904. évi április
hó 1-től számítandó öt évre bér-
beadandó lévén, annak bérbeadása
iránt ezen el pályázat nyitattik.

Felhivatnak emélfogva mind-
szok, kik nevezett állomási ven-
déglőt bérbevenni óhajják, hogy
a szabályszerűen felbélyegzett és
bizonyítványokkal felszerelt aján-
latukat legkésőbb 1904. évi január
hó 8 án déli 12 óráig külön lepecsé-
telt és „Ajánlat a Segesvár állo-
mási vendéglő bérletére” megjelöl-
zéssel eliatott borítékban a m.kir.
államvasutak kolozsvári üzletveze-
tősége általános osztályához (tit-
kárság) czimezve küldjék be.

Ajánlattevő köteles a kolozs-
vári üzletvezetőség gyűjtőpénztará-
nál 1904. évi január hó 7-ikéig
bánapenz fejében 400 koronát
készenben vagy állami letétekre
alkalmas értékpapirokban letétbe
helyezni, vagy oda posta útján
külön borítékban beküldeni.

Az értékpapírok a budapesti
vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegy-
zett, 14 napnál nem régebb, utolsó
és a névértéket meg nem haladó
napi árfolyam szerint számítottak.

Készenben letett összeg után
kamat nem fizetetik.

Az ajánlatban a letétel meg-
történtére hivatkozás teendő, de
a letétről nyert elismervény nem
melléklendő.

Az üzletvezetőség fenntartja
maganak azon jogot, hogy az aján-
lattevők közül, függetlenül a fel-
ajánlott összeg magasságától bejá-
tásához képest szabadon választ-
hasson.

A fenti feltételtől eltérő, vagy
a kitűzött határidőn túl beérkező
ajánlatok, továbbá oly ajánlatok,
melyek táviratilag tételtek s végre
olyanok, melyekre az előirt bá-
napenz le nem tételtek, figyelembe
vételei nem fognak.

Ezen vendéglőre vonatkozó rész-
letes feltételek a magy. kir. ál-
lamvasutak kolozsvári üzletvezet-
sége III. osztályában tudhatók
meg (E. M. K. E. palota II. dík
emelet 38. ajtó) a melyekre nézve
e helyen is megjegyeztetik, hogy
a III. osztályu ét- és egyúttal
váróteremnek fűtésére és világi-
tására szükséges anyagok fele
részben 6. p. 140 kg. kőolaj és 6
m³ tüzfű, esetleg ezzel egyenér-
tékű szén bérletnek díjtalanul lesz
kiszolgáltatva.

Végül megjegyeztetik, hogy a
vendéglőhöz az üzleti helyiségeken
kívül a bérlet cézjaira szolgáló két
szoba és egy padlás szobából álló
maganlakás is adatik.

Kelt Kolozsvár, 1903. évi de-
cember hó 15 én.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Biztos jövőt

alapíthat magának bárki.

Minden előképzettség nélkül elsajátíthatja az egyszerű
és kettős könyvvezetést, mérlegkéssítést, levelezést
és váltó-jogot.

Külön szépirás tanfolyam.

Az eredményért kezeskedem. Csekély tandíj.

Tankönyvek nem szükségesek.

Bővebb értesítést lakáson bármely időben.

Erdész A. Rezső,

2884

vizsg. könyvvezető.

Aradon, Andrassy-tér 9. sz. a.

Uri hölgyek figyelmébe!

Kitűnő munka és legremekőbb kivitelben készítünk a leg-
ujabb divat szerint

házi, kimenő, gyász, színházi és menyasszonyi ruhákat
feltűnő olcsó árak mellett.

A n. é. hölgyközönség szíves pártfogását kérve, maradtunk
kiváló tisztelettel

Keiser Ferencz és nővére

női divat és confectio terme 2497

Aradon, Deák Ferencz-utca 8. szám.

— *Ügyes varró- és tanuló lányok felvételnek.* —

Az aradi tej- és vajközpont

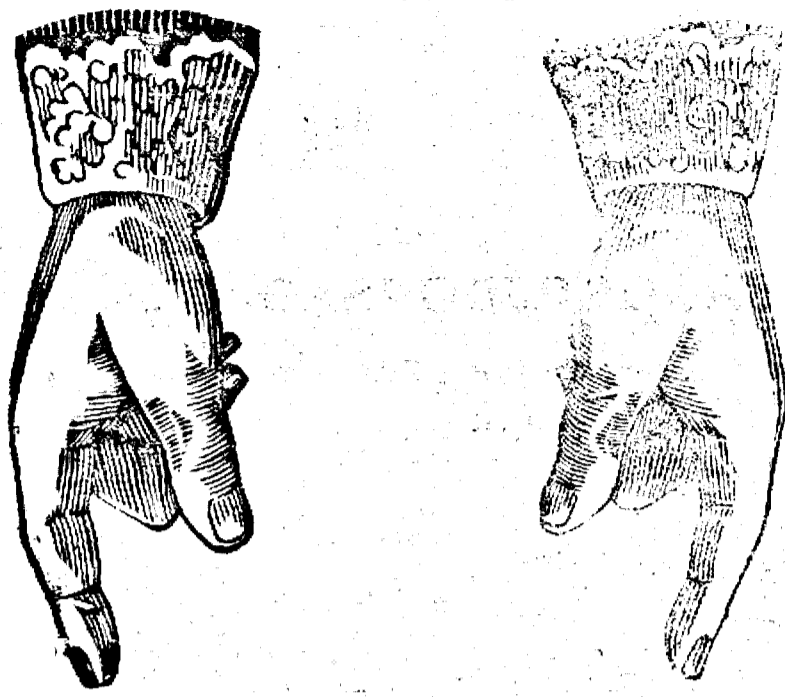
1904. évi január hó 2-től kezdve

pasterizált édes tejet

habtej szint, tejfelt, kávé tejszint és soványtejet hoz for-
galomba,

melynek árai következők:	1 liter habtejszín	1.20 III.
1 liter pasterizált tej 29 fillér.	1 „ kávétejszín	80 „
1 „ soványtej 6 „	1 „ tejfel	1.— „

Az eladással a legelőkelőbb czégek foglalkoznak.
És pedig: Éles Ármin Weitzer János-utca. Fejér Gyula.
Záray Géza Andrassy-tér. Ring Zsigmond Andrassy-tér.
Lázár Gyula. Dürr Gusztáv József főherczeg-ut. Dürr
Kocsárd József főherczeg-ut. Lőcs E. és Társa Miksa-
utczs. Berger Izidor Batthyányi-utca. Weisz Dávid
Kossuth-utca. Karácsonyi Antal Rákóczy-utca. Fer-
ber Lajos és Testvére Szabadság-tér. Rothstein Mór
Szabadság-tér. Tamasdán Kornél József főherczeg-ut.

Telefon 219.

Alapított 1850.

Legalkalmasabb **ujévi** ajándékok**GEBHART****J. ÉS FIA**Arad, **Andrássy-tér 16. sz. alatti**

üveg, porcellán, tükör, diszműaru és képkeret raktárában.

Legujabb divatu kristály üvegek, alpaca-ezüst használati és dísz tárgyak, porcellán és teracotta diszműtárgyak, vázák és nipperek. Dolmányzó és íróasztal felszerelések. Villamos és egyéb lámpák. Sendvichtálcák. Legcélzesebb ajándéktárgyak angol, francia és hollandi divat szerint. Bárki találhat úgy árban, mint izléseinek megfelelő ajándéktárgyat.

Az ujévi vásár alkalmából különösen olcsó cikkek:

Üvegkészletek, finom üvegből 41 darabból 4 frt 30 kr.
 Étkező készletek karlsbadi porcellánból 5 frt 90 kr.
 Kávé és teakészlet 6 személyre majolikából 3 frt 20 és 3 frt 40 kr.
 Likorkészletek 80 krtól feljebb.
 Fűgőlámpák 3 frt 40 krtól kezdve.
 Mosdó készlet 6 darabból 4 frt 50 krtól.
 Színes üveg compottál 6 tányérral —.90 kr.
 Kristály „ „ „ „ —.80 kr.
 Erős fehér tányérok, hazai gyártmány —.9 kr.
 Félerős „ „ „ „ —.7 kr.

2878

Valódi majolika mocca-csészék:

Sima színes	...	...	—15 kr.
Divatos préselt formájú	...	...	—16 kr.
„ „ „ és aranyozott	...	...	—20 kr.

Kávé és teás csészék:

Divatos préselt formájú színes	...	...	—20 kr.
„ „ „ „ és aranyozott	...	...	—25 kr.
Ugyanilyen nagy formájú teacsészék	...	...	—26 kr.
Talpas gyümölcsállvány színes majolicából	...	...	—75 kr.
6 tányér hozzá	...	...	—75 kr.

Sziveskedjen kirakatainkat megfigyelni.

Iroda: Neuman-palota, Batthyányi-utcai részén.

A Budapest székesfővárosi takarékszövetkezet

1904. január hó 1-én a II. 16. évtársulatot

nyitja meg, mely társulatba való belépésre a n. é. közönséget ezennel felkérjük.

Ezen évtársulat a legelőnyösebb takarékosági s így a legolcsóbb és leghumánusabb biztosítási mód. Előnyös katonai szolgálatra, leánykiházasításra és egyetemi tanulmányok folytatására, mely költségeket 16 év múlva nem kell a háztartásból kiszakítani s halál esetében az özvegynek sincsenek gondjai nevelési költségek tekintetében.

Jegyezhető heti több korona is.

Biztosítás nélkül a betevő 1300—1350 koronát kap. A betétre 80% kölcsön is kapható.

A betét nem kötelező, félevenkint december végére fölmondható és leszámoláskor a befizetett koronák és kamatnyereség kifizetetik.

Nők is lehetnek tagjai.

A belépi kívánók az irodában jelentkezhetnek.

Budapest székesfővárosi takarékszövetkezet
Nőkpenztára Arad,

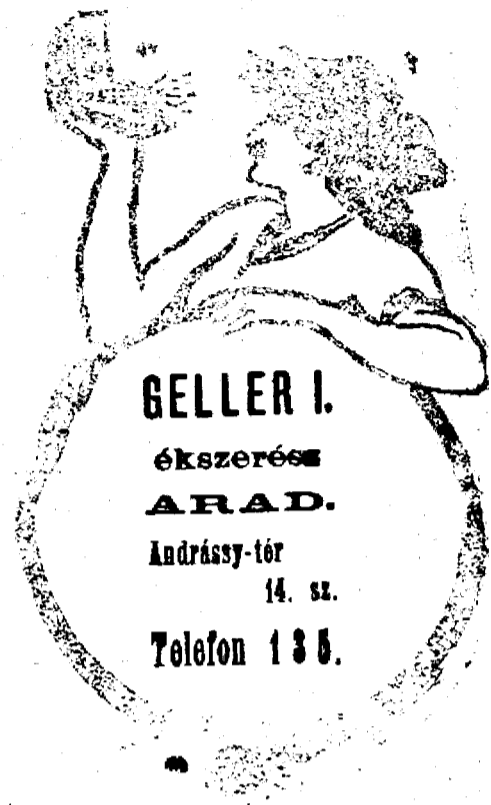
Neuman palota, Batthyány utcai részén.

Központ jegyzései kb.	4,200.000 kor.
Központi biztosítási kötései	6,700.000 kor.
Aradi fiók jegyzései	126.000 kor.
Aradi fiók bizt. kötései... ..	148.000 kor.

2802

Hivatalos órák:

kedden, csütörtökön, szombaton este 6 órától fél 8 óráig és vasárnap délelőtt, a midőn a befizetések is elfogadtatnak.

Épp most jelent meg a Franklin-Társulat kiadásában a

Magyar Remekírók

negyedik sorozata.

A negyedik sorozatot különösen a *Széchenyi-kötet* teszi érdekessé. Ezt *Berzevicz Albert* állította össze a legnagyobb magyar műveiből s oly bevezetéssel látta el, mely esszé-irodalmunkban kiváló helyet fog elfoglalni.

Nagy figyelmet fog kelteni a *kurucz-költészet* kötete is, melyet *Erdélyi Pál* szerkesztett nagy rátermettséggel.

Ezenkívül *Vörösmarty IV.* kötete, *Tompa II.* kötete és *Kisfaludy Sándor I.* kötete jelentek meg a sorozatban. Az utóbbihoz *Heinrich Gusztáv* írt nagybecsű bevezetést.

A három sorozatban a következők művei jelentek meg:

Arany János, Csiky Gergely, Czuczor Gergely, Garay János, Kazinczy Ferencz, Kölcsey Ferencz, Kossuth Lajos, Reviczky Gyula, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vajda János, Vörösmarty Mihály.

A Magyar Remekírók 55 kötetben jelennek meg 220 korona árban.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés s a Franklin-Társulat.

Telefon 693. szám.

Telefon 369. szám.

HÖLTYER JÓZSEF

uri szabósága

Aradon, Vörösmarthy-utca 1.

Női felöltők,
gallérok, köpenyek,
kabátok.

2876

Férfi, fiu, gyermek-
ruhák, felöltők
nagy raktára.

Oriási választék, meglepő olcsó árban!

Nagy kerékpár és varrógép raktár.

Kalmár József

műszerész

Aradon, Salacz-utca 2. szám.

Ajánlja legjobb minőségű

kerékpár- és varrógépeit

nagyon jutányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett.

Villanycsengő és telefon-berendezések szakszerűen és jutányosan készíttetnek.

 Nagy javító-műhely.

Mesés könyvek, ifjúsági iratok,
diszművek, disz-levélpapírok és
ajándékok legolcsóbban beszerez-
* hetők az ujévi ünnepekre *

Révész Nándor

könyv-, papir- és zeneműkereske-
désében Arad, Minorita-palota.

Üzleti könyvek igen olcsón.
Képes levelezőlapok nagy választékban.

Elvilágosításokat teljesen ingyen ad a kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK

Tudakozásánál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

azon rovásban minden szó egyszer: beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűhöz 6 fillér. — Családot kereső vagy családnak ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér minden további szó 4 fillér. — Hirdetés: levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

Akinek

ismeretleg híján

házasféra, nevelőre, újszülötthez, könyvelőre, segédre, írástára, gazdaságra, kocsisra, vácselelőre, kertészre, kocsiműve, szakkönyvre, szobaleányra, házi- vagy irodaszoigára, párnabeszédre, házmesterre, stb.-re van szükség.

Aki

eladni kíván

házat, magorát, bútort, gyémántot, gabonát, szőnyeget, lakást stb., vagy

Aki

bérbeadni kíván

bérbérlőt, házat, vadászterületet, halászhelyet, kocsit, lovat,

Aki

mindazeket vétel vagy bérbérvétel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

„ARADI KOZLÖNY”

kis hirdetési rovatát használja.

Apró hirdetésekre szolgáló levelezőlapok kaphatók

Aradon:

Révész Mándor

szövegírókérésében, Andrassy-tér, Minolta-palota

Hj. Klein Mór

könyvkérésében, Arad Póter-utca.

Kerpel Izsó

könyvkérésében, Andrassy-tér.

Keppich Zsigmond

papírkérésében, Andrassy-tér.

Ozv. Hammerschlag L.-né

dohánytösdéjében, Andrassy-tér.

Kis tözsdében

Templom-utca.

Kohn László

Wagongyárban.

Hoffmann József

tűszerkérésében, Forray-utca.

Bauer Gyula

dohánytösdéjében, Andrassy-tér.

Automobil,

használt, 4 üléses legújabb gyártmány eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2892

Keresek

egy szerény igényű, tisztességes idős nőt, gyermekeim mellé. Szükséges, hogy megbízható legyen és németül tudjon, a gyermekeket szeresse. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2682

5 öl széna eladó

legifj. Gantner János urnál Tövis-egyházán, u. p. Zamánd Ujfalu. 16

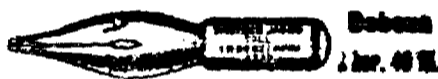
Egy 4 esetleg 5 szobás

lakás azonnal olcsón kiadó, Halász-utca 27. 1968

Intelligens,

esinos középkorú elvált urinő komoly idősebb úri embernél, esetleg plébánosnál gazdasági állást vállal. Cím „Otthon” M. Radna. 18

Weltzer János toll.

Nikkelozott aczéltoll.

Kapható: Ingeuz I. és Fiaival. Telefon 517.

Kiadó

Andrassy-tér 20. szám földszint, ajtó 24. alatt az udvarban 4 egymásba nyíló helyiség, pincze, padlás, részben vagy egészben. — Ugyanott különböző állványok, felszerelések eladók. 2921

Vadászkutya,

Natal, elutazás miatt eladó. Lát ható napon a 2 óra 4 óráig. Cím a kiadóhivatalban. 2917

Kiadó lakás.

Szabadság-tér 10. sz. ház II. emeletén két szobából álló utcái garcon lakás azonnal kiadó. 2919

Borseprót

vesz

Deutsch A.

Deák Ferencz-utca 36. szám.

KINTZLER ZOLTAN

Cronometter művésze és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható.

Pontos és szolid kiszolgálás!

Vegyeskereskedő üzletben

egy jó házból való fiu

tanoncnak felvétetik!

A ki a magyar nyelven kívül románul is beszél előnyben részesül.

Weisz Ignác,

21 Almás Alcsill.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség becses tudomására hozni, hogy a helyben már évek óta fennálló és előnyösen ismert Vuk Lukréczia-féle női-szabó műterembe mint társ beléptem.

Kiváló tisztelettel

Beck Karolin.

Nagyérdemű hölgyközönség!

Bécs és Budapest legelső műtermeiben szerzett tapasztalataink és gyakorlatunk folytán azon kellemes helyzetben van cégünk, hogy minden e szakmába vágo munkát elvállalhatunk és miként eddig, úgy a jövőben is a legfokozottabb igényeknek is megfelelően tudunk.

Bátorodunk egyben a nagyérdemű hölgyközönség tudomására hozni, hogy műtermünkkel kapcsolatban szabásati iskolát nyitottunk, hol a szabást a legújabb módszer szerint tanítjuk.

Ismételve ajánlva magunkat a nagyrabecsült hölgyközönség figyelmébe, maradtunk

kiváló tisztelettel

Vuk és Beck,

Tökölly-tér 7. szám, II. emelet.

Munkatervünkbe felvettük a gyermekruhakészítést, mindenkori legújabb divatlapok szerint. 2494

Kutyaeledel

legjobb minőségű kapható

Boros S.

szappanosnál

2494

Erzsébetfalván.

Budapest mellett.

Egy 5 kilós postacsomag 2 korona 50 fillér.

Palais hajjító

használatával a megfestett haj eredeti színét nyeri vissza. A fejbőrt nem festi, a ruhaneműt feltétlenül nem hagyja, többi előnye, hogy a hajszálakat erősíti és hogy teljesen ártalmatlan. Egy üveg ára 2 korona. Főraktár Budapest: Petri Ottó gyógyszerárterében, I. k., Attila-körút 51. 2643

Magyar és városi telefon 471. szám.

Legolcsóbb bevásárlás

Özy. Sütő Józsefné utóda

URBÁN E.

üveg és porcellán raktáraiban

ARADON,

Forray-utca 2/c és Szabadság-tér 20. sz. gróf Nádasdy-ház.

Carlsbadi finom porcellán étkező készletek színezve 5 frt 75 krtól feljebb.

Carlsbadi finom kávé és tea készletek színezve 3 frt 35 krtól feljebb.

Carlsbadi finom kávé és tea csészék színezve 24 krtól feljebb.

Carlsbadi finom mocca csészék aranyozott, 20 krtól feljebb.

Mosdókészletek complet színezve 3 frt 60 krtól feljebb.

Függőlámpák nagy választékban 2 frt 95 krtól feljebb.

Likör készletek a legszebb kivitelben 75 krtól feljebb.

Színes vagy fehér üveg compót tál 6 tányerral 85 krtól feljebb.

Finom vizes pohár mintázott, darabja 6 krtól feljebb.

Finom boros pohár mintázott, darabja 5 krtól feljebb.

Finom boros palaczk, csiszolva, dugóval 30 krtól feljebb.

Finom likör palaczk, csiszolva, dugóval 20 krtól feljebb.

Finom likör pohár (kehely) 10 krtól feljebb.

Finom likör pohár sajtolt 5 krtól feljebb.

Ezekon kívül a legmeglepetőbb olcsó árban kaphatók képek, tükrök, képkeretek, főzőedények, diszmutárgyak, alpacca evőeszközök stb. minden e szakmához tartozó cikkek. — Ugyanott

szagtalan kristály-petroleum

1 liter 20 kr. nem füstöl.

Üveges munkák helyben és vidéken jutányos ár mellett eszközöltetnek, valamint javítási munkák is.

Kölesön-edény minden alkalomra kapható. 2799

Alapított 1884-ben.

Bádogos műhelynek alkalmas

két osztályból álló helységet, oly utcában, hol gáz és vízvezetékű fűcsövek fekszenek keresünk. Bergmann Erich és Társa, Kápolna-utca 28. I. em. vagy Viztorony földszint. 2914

A téli idényre raktáron van legfinomabb

Jamaica Rum

Üvegje 60 fillér, 1 kor. 80 fillér és 4 korona.

Kiváló minőségű chinai tea.

Egy kis csomag 20 fillér, közép csomag 60 fillér. 1/2 kiló diszes bádóg dobozban 3 korona.

Kitűnő francia illatszerek

Extrait Ideal, Extrait Tréfle incarnat,
Extrait Vigne fleurie, Extrait Crab Apple Blossom

üvegje 4 korona.

Extrait Tréfle du Japon, Extrait Crab Apple,

üvegje 3 korona.

Extrait Violette imperieur. Eau de Cologne Russe.

Üvegje 2 kor 50 fill.

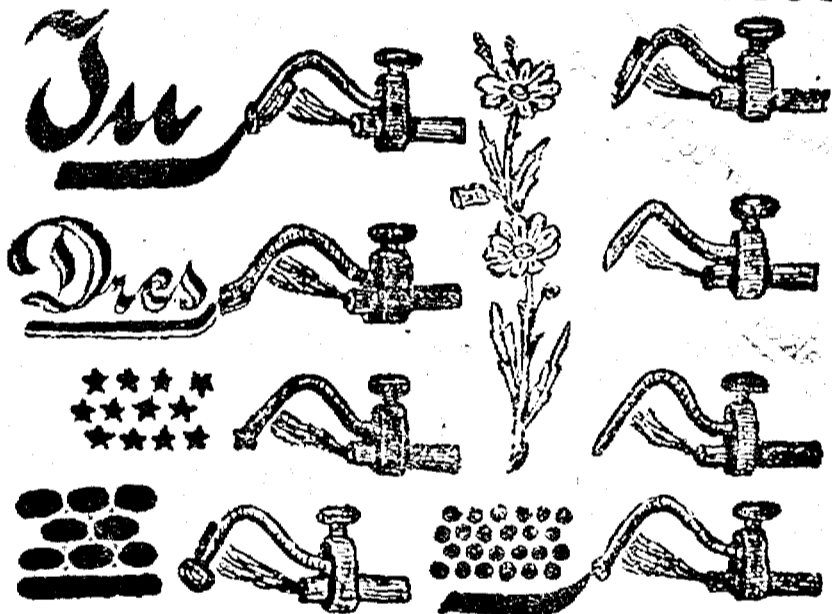
Üvegje 6 korona

Kapható egyedül

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában

Arad, Szabadság-tér.

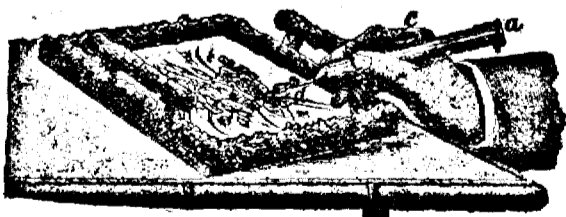
909

Ujévi ajándék

felnőttek és gyermekek számára a Schneider-féle

„Juvel“ szabadalmazott égető apparatus.

Előnyei: Nincs gummi gömbje, miáltal a másik kéz szabadon marad, s így a kéz tartása a vezetésben még a nem begyakorlottaknál is teljesen biztos.

Nem okoz kellemetlen füstöt. — 29-féle tű kapható hozzá gyönyörű mintákban.

Ara elegáns selyemmel bélelt dobozban 15 korona.

Aradon kapható

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésben

2771

Aradon, Weitzer János (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Városi és megyei telefon szám 517.

Legjobb a dr. Forti-féle SEBTAPASZ.

Még eddig semmiféle tapasz nem érte el ennek a jó hatását!

Forti László eredeti gyártmánya.

Rendkívüli gyógy- és fájdalomcsillapító hatása mindennemű sebeknél, égéseknel, dagasztásoknál, stb. Azonnal csillapítja a fájdalmat, osztatja a dagasztást és rögtön gyógyítja a sebet, a nélkül, hogy vágni kellene. A női emlőgyulladásnál biztos eredménnyel alkalmazhatók. Ara 2 kor., kisebb 1 kor. és a legkisebb 70 fill. Kapható a gyárban, Forti László Budapest, II. ker., Iszola-utca 24. szám és a főraktárban Budapestben, Török József gyógytárában, Király-utca 12., valamint Budapestben minden és a vidéken a nevezetesebb gyógytárakban. Az eredeti dr. Forti-féle sebtapasz külső csomagolásán, mely F. L. betűvel van lepecsételve, az itt le látható védjegyet, sajátkező aláírását a Budapesti kereskedelmi és iparkamara 8080/1899. száma végzésével megörösítette.

A számtalan értéktelen és ártalmas utáztatok arra indítanak, miszerint az utáztó ellen a törvényes lépéseket megtegyem és ezek alapján a budapesti büntető bír. járásbíró-ság 1898. június 30-án költ B. XI/2. számú végzésével a tapasz hamisítóját, Forti Györgyöt, a tapasz tévesztéséről szigorúan elítélte és elítélte. 2440

Forti László

Főraktár Aradon: G. Földes Kelemen gyógytárában.

Közvetítési díjat nem számítok.

Elsőrangú pénzüintézet képviselőt azon megbízással vettem át, hogy a tisztelt felektől, kik kölcsönért, bizalommal hozzám fordulnak, közvetítési vagy becslési díj sem általam, sem pedig az intézet által, nem lesz felszámítva.

Ajánlok

földbirtokra, házakra

városi jó fekvésű, biztos bérjövödelmet hozó

törlesztéses kölcsön nyerhető következő feltételek mellett:

4 ⁰ / ₁₀₀	kamatra, 50 évi törlesztésre
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	40 ¹ / ₂ „ „
4 ³ / ₄ ⁰ / ₁₀₀	35 „ „
5 ⁰ / ₁₀₀	30 „ „

A tőke kamatfizetéssel együtt félévi részletekben törlesztetik.

A kölcsön kézpénzben fizettetik ki.

Magasabb kamatu kölcsönök convertáltatnak. Ki és betáblázási költségeket kívánatra előlegezem. Kölcsönajánlatokat elfogad s minden felvilágosítással készséggel szolgál

Berger József

irodája

2100

Arad, Andrassy-tér 8. sz., a Minorita templommal szemben.

Közvetítési díjat nem számítok

Szépítsd arczodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitüntetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörösséget és mindennemű arczisztálanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsza és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csakis HAJOS-féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógytára és gyógyvegyészeti laboratoriuma

126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, RozsnyaiMátyás, Tábor Gyula (Gáj) és Vojtek Kálmán gyógytáraknál Krausz Elemér és Társai, Vojtek és Weiss droguista uraknál.

Weisz Hugó fényképész Arad, Forray-
utca 1. szám. Készít nappali és vil-
lanyfény mellett izléses kivitelű fény-
képeket.

Újévi meglepetés!

Ajánlok

Disz-levélpapírokat

Margaret Mille Ivory, Etoile française, Mot à la poste, Szepesi len, minden színben és minden alakban **rendkívül díszes dobozokban.**

Továbbá

Aquarel- és olaj festő-szekrényeket, emlékkönyveket, disznaptárakat, stb. stb.

A most legdivatosabb

Isabey névjegyek

csakis nálam készülnek a legszebb kivitelben. (Ajánlom idejében megrendelni.)

Végezetül

Fényképező gépeket és fénykép szikketek eredeti gyári árak mellett. Újévi levelező-lapok a képzelhető legnagyobb választékban.

Vagyok mély tisztelettel

BLOCH H.

papírkereskedése, könyvnyomdája, fényképezikkek raktára.

2796

Mindenki meg lesz elégedve.

Nagy lelkesedéssel

és elismerőleg nyilatkoznak a **thealogyasztók**, a **Sultán rum** és a **Sultán thea** keverékekkel készített élvezetes italról.

Sultán Rum,

mely a theának rendkívül kellemes és finom zamatot kölcsönöz. Ára egy fél literes üvegnek **80 kr.**, 1 literes üvegnek **1 irt 50 kr.**

Sultán Thea,

mely ötféle legjobb fajta keverékből áll. Ára: 1 duka **10 kr.**, $\frac{1}{8}$ kiló **1 irt**, $\frac{1}{4}$ kiló **2 irt.**

Tyukszem és szemölcs ellen

eddig páratlanul áll a híres és egyedüli biztos szer, a **Hajós-féle**

ANAGALLIN.

Egy üvegnek az ára **35 kr.**

126

Fenti szerek kizárólag kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Házak eladása.

Dessewfy-utcza 14. szám alatti

és

Schweidel József-utcza 7. sz. alatti

házak

szabad kézből eladóok.

Értekezhetni **Lukácsy Lajos** ügyvédnél, **Forray-utcza 2/a.**

12

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a **József főhercegen** levő eddig is jóhírű és előkelő vendégekkel bíró

Japán kávéházat

e hó 22-én meg- és átveszem.

Törekedni fogok, hogy mélyen tisztelt vendégeimet pontos kiszolgálás, kitűnő kávéházi italaim által teljesen kielégítek.

Szives pártfogást kér,

2857

kiváló tisztelettel

MOLNÁR ZSIGMOND.

Tartalékos tiszt urak figyelmébe

ajánlom ujonnan és dusan fölszerelt

egyenruházati szabóságomat,

a hol a legsikkesebb

egyenruhákat és egyenruházati cikkeket

a legjutányosabban számítok.

Egyenruhák átalakítását gyorsan és pontosan eszközölöm.

Kiváló tisztelettel

2910

BRAUN JÁNOS

Arad, Kölcsey-utcza 6. sz.

Egész Arad

Singer Sándor

divat és kelengye áruháza

karácsonyi olcsó árairol beszél.

Tulhalmozott női ruhakelme, selyem, flanel, kasán, barchet, kész blous és alsószoknya raktárom kiárusítása céljából, eddig még nem létezett alkalmat nyujtok tisztelt vevőimnek elismert, legjobb minőségű áruimat olcsón beszerezni.

Singer Sándor divat és kelengye áruháza

Arad, Andrassy-tér 20., Fischer Eliz-palota.

Menyasszonyi kelengyék

200-tól 2000 koronáig

Singer Sándor

Fehérnemű és divatáruházában

Aradon.

Andrassy-tér 20. szám alatt.

Fischer Eliz-palota.

SINGER SÁNDOR fehérnemű és divatáruháza.

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.

200 koronás menyasszonyi kelengye

6 drb.	Chiffon ing diszitve ...	21.60
6 "	Hálóköntös himzéssel	20.40
6 "	Nadrág himzéssel ...	19.20
8 "	Alsószoknya himzéssel	13.40
12 "	Zsebkendő fehér vagy színes	8.—
12 pár	harisnya	13.20
2 ágyra	ágykészlet szépen kiállítva	28.—
6 drb.	Nanking tollhuzat ...	10.60
6 "	Alsó lepedő lenvászon	19.20
2 "	6 szem, damaszt garn.	18.80
2 "	6 " " kávé	10.80
12 "	damaszt törülköző ...	12.—
12 "	konyha ruha	4.80
12 "	portörölő különféle ...	6.—
		<hr/>
		206.—

3% pénztár kedvezmény 6.—

Összeg netto Kor. 200.—

Menyasszonyi kelengyék

200—2000 koronáig

raktáron készen, vagy megrendelhetők.

Mindennemű vászonárak és Fehérneműekből

nagy választék

Bébé kelengyék

50—500 kor.-ig raktáron.

Minta és árjegyzék szívesen küldetik.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.